ΤΙΜΗ ΔΡΧ. 10 — ΑΘΗΝΑΙ 27 ΜΑΡΤΙΟΥ 1927 — ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 61–62

ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

Η ΣΤΗΛΗ ΜΟΥ

Ὕστερα ἀπό τὸ πανηγῦρι τῆς «Κακάβας» ὅπου ὁ ποιητὴς παρουσιάζει στὸ «δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου» Τσιγκανοποῦλαν χορεύουσαν, βρίσκομε πὼς ἐπέτυχες καὶ σὺ ἀρκετὰ καλὰ **Νασ. Μαρτ.** στὸ πεταχτὸ τραγοῦδι σου. Ἐγκρίνεται· ἂν θὰ δημοσιευθῇ, θὰ ἰδοῦμε. Ὁμοίως καὶ τὸ δικό σου **Κ. Ἀντύπ.** καὶ τίθεται εἰς τὰ ὑπ' ὄψει: Ἀρχεῖον: μακρὰν τοῦ καλάθου: Εἰς πρώτην ζήτησιν, προσεχὲς μέλλον.

Κον Κέδρη. Ἡ γνώμη σας εἶνε σεβαστή. Καὶ ἡμεῖς εἴμεθα θαυμασταὶ καὶ μελετηταὶ τοῦ Ἐρωτοκρίτου καὶ μᾶς θέλει τὸ ἀριστούργημα αὐτὸ τῆς Μεσαιωνικῆς Ἑλλάδος. Ἄμποτε νὰ εἶχε ἐπικρατήσει ἡ γλῶσσα αὐτή. Θὰ εἴχαμε τώρα σχηματισμένη καὶ ὡραιοτάτη κεῖ ποιητικωτάτη γλῶσσα καὶ θὰ γλυτώναμε ἀπὸ τὰ βάσανα τὰ γλωσσικά. Σήμερα ὅμως τὸ ζήτημα εἶνε ἄλλο. Ἂν πρέπῃ νὰ ξαναζωντανεύωμε ἔστω καὶ στὴ ποίησι λέξεις ἰδιωματικὲς ποὺ λέγονται ἐδῶ καὶ δὲν λέγονται ἐκεῖ, ἢ πρέπει οἱ συγγραφεῖς, ποιηταὶ καὶ λογοτέχναι μας νὰ φροντίζουν νὰ δημιουργοῦν **κοινὸν καὶ γνώριμον** λεξιλόγιον ἀπὸ λέξεις ζωντανὲς ποὺ εἶνε εὐκολονόητες εἰς ὅλον τὸν **Ἀστικὸν** πληθυσμόν, τὸν διαβάζοντα, παρακολουθοῦντα, καὶ **σχηματίζοντα** γλῶσσαν. Τότε θὰ συμφωνήσετε μαζί μας ὅτι ἡ **σπηλιὰ** εἶνε γιὰ ὅλους! Καὶ ἡ **μαδάρα** εἶνε ὡραία λέξις καὶ ἄλλες πλῆθος. Ἀλλὰ πῶς νὰ τὶς γράφουμε σήμερα. Ἐν τούτοις εὐχαριστοῦμεν καὶ περιμένουμε ἀπὸ σᾶς ἄλλο, τὸ ὁποῖον σίγουρα θὰ εἶνε ὡραῖον, γιατὶ ξέρετε τόσα . . . πράγματα!

Φίλε **Ἀργώ..** Τὰ τραγούδια τῆς καρδιᾶς μὲ τὰ ὁποῖα ἀρχίζεις δὲν θέλουν τὸ ρυθμό...

Ἀπὸ κρότον ὀργάνων βοῖζει
τῆς Γραβιᾶς τὸ βουνὸν ἀντικρύ.

Κάθε πρᾶγμα — πρόσεξε — θέλει καὶ τὸ χαβᾶ του! Ὁ ἔρως ἄλλον· ἄλλον ἡ ὀργή, ἡ ὁρμή, τὸ πολεμιστήριον ἆσμα, ὁ παιάν, ὁ ὕμνος κτλ. κτλ. Ἐν τούτοις ὁ στίχος καλός. Ρίμα ὅμως ποὺ τρώει τὴν ἔννοια.

Στὴν καρδιά μου βαριὰ στέκει ὁ πόνος
το μαράζι, κ' ἡ θλῖψι τ δέρνει,
τῆς ἀγάπης στέκει ἄδειος ὁ θρόνος·
βαθειὲς θλίψεις, καϋμούς, ποὺ μοῦ φέρνει.

Ποιός; Ὁ θρόνος ἐν χηρείᾳ διατελῶν; Φυλάξου! Ἔχομεν Δημοκρατίαν, κύριε! Κύριε **Π. Δ.** Ἀπὸ τὰ τρία τῆς Λιτανείας προτιμοῦμε τὸν **λυτρωμό** σου καὶ τὸ ἐγκρίνομεν ὡς κατωτέρω.

Στὸ σπίτι ὡς πῆγα τὸ παληό, ποὺ ἕνα
καιρὸ εἶχα ζήσει
τις παιδικὲς ἀγάπες μου, θυμήθηκα
ξανά:
Κι' ἔνιωσα μέσ' στὰ στήθια μου σὰν
[πρὶν νὰ λαχταρήσῃ
τὴν πρώτη ἀθῶα μου χορά!

Στὸ δεύτερο τετράστιχο ὅμως δὲν βγαίνει καθαρὸ τὸ νόημα διὰ τοῦτο ξαναχτένισέ το. Ἀπὸ στίχο νιώθεις. Ἡ ἀκριβὴς ἔκφρασις τῶν πραγμάτων σὲ δυσκολεύει λίγο ἀκόμα. Θὰ γίνῃ κι' αὐτό. Ἐργάσου!

Τὸ **Ἐρημοκκλῆσι σου** καλὸ Νεοπτόλεμε· το ἄλλο ἀποτυχημένο· πρόσεξέ το. **Ἀέρα ἡσυχοκλέφτη** δὲν σημαίνει αὐτὸ ποὺ θέλεις νὰ πῇς: τὸν κλέφτη τῆς ἡσυχίας δῆλα δή. Εἶνε ἀσυνήθιστη λέξι: μᾶλλον ἐκεῖνον ποὺ κλέβει ἡσυχα μπορεῖς νὰ πῇς ὅτι σημαίνει!

Κύριε **Γεωρ. Κανελ.** Ἀρχίζεις νὰ καλλιεργῇς καλούτσικα κάποιο μικρὸ ταλέντο. Τώρα ὅμως πέρασε ὁ Καρνάβαλλος. Τὸ λὲς μόνος σου «σὰν διήγημα» γιατὶ εἶνε καὶ λίγο «ἀνταπόκρισις». Ξεχώρισέ τα. Γιὰ τοὺς δυνατούς, σὰν τὸ Μπαρρές, δὲν πειράζει. Αὐτοὶ γράφουν ἀρισουργήματα καὶ σὲ μιὰ ἀνταπόκρισι. Ἀλλά . . . ἐμεῖς οἱ ἄλλοι πελαγώνουμε! Καὶ τὰ δύο σου τραγούδια μὲ εἰλικρίνεια τραγουδημένα· συνθεμένα ἤθελα νὰ πῶ μὲ ὅλη τὴ δροσιὰ τῆς εἰλικρινείας. Ἐγκρίνονται. Πιὸ δουλεμένο μὲ προσοχὴ εἶνε τὸ «Κλαίω τὴν ἔρμη καλαμιά»· θὰ τὸ δημοσιεύσωμεν! Σοῦ φθάνει, κύριε **Γιαν. Παπαν**;

Γιατὶ στὴν **ἀκροθαλασσιὰ τῆς σκέψης; Ὀνειροπόλε,** τέτοιες τολμηροτατες εἰκόνες καὶ μεταφορὲς ἔχεις κι' ἄλλες· κ' ἐνῷ φαίνεται ὅτι γράφεις καλὰ ἀφίνεις τὴν ἀκροθαλασσιά... καὶ...πελαγώνεις! διόρθωσε τὴ γλῶσσα σου· ποτὲ ἡ δημοτικὴ δὲν ἔχει αἰτιατικὴ ἄρθρου ἀρσενικοῦ «τὸ» (ποτὲ δὲν πέφτει κανείς, **στὸ πόντο**) ὅταν ἕπεται π καὶ ἄλλα διάφορα σύμφωνα. Ἡ προφορὰ τοῦ κόσμου στὸ δείχνει φανερώτατα! Ἔχεις ὅμως ἄλλες διάφορες, καλὲς ποιητικὲς ἐκφράσεις ὥστε . . παρηγορήσου! Πολὺ μὲ τὸ Θεὸ τάχει βάλει αὐτὸς ὁ Τιουτσώφ· γι' αὐτὸ καὶ τὸ τραγοῦδι του ἀπέτυχε αὐτὴ τὴ φορά.

Εὐγ. Χαραλ. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ Σοβιετικὰ παραμύθια τοῦ Βοεβολόνε, νομίζω θὰ ὁμολογήσῃς ὅτι . . ἡ γιαγιά μας καλλίτερα τἄλεγε! **«Φριχτὴ ἡ ζωὴ μαζί σου».** Ταῦτα εἶπαν οἱ τέως ἀγαπημένοι ὁ ἕνας στὸν ἄλλον, ἀφ' οὗ ἐσφίχτηκαν σ' ἀτέλειωτη στιγμὴ πρῶτα. Τὸ ἴδιο συμβαίνει πάντοτε καὶ γι' αὐτὸ καὶ τὰ διαζύγια αὐξάνουν καταπληκτικὰ φιλ. **Λ. Λαμ.** Στιχουργεῖς μέν, δὲν προσέχεις δέ, ὅτι ἡ κερασιὰ δὲν μπορεῖ νὰ ἔχῃ **καρδία. Κ. Κερκυρ.** Ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρῶτον· νὰ στείλετε καὶ θὰ λάβετε. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν **Μῶρ** ν ἀρκετὰ νόστιμος· ἀλλὰ ἀγύρευτος νᾶναι γιὰ τὴν Εγκυκλοπαιδείαν, τοὐλάχιστον! Καταπληκτικὴ τραγικότης λέγεται τὸ **Ραντεβοῦ** σου καὶ...γιὰ τὸ τίποτε! Ἔτσι σκοτώνονται οἱ ἄνθρωποι; Ηλέξε μῦθον εὐχάριστον καὶ εὔκολον πρῶτα καὶ διηγήσου μὲ ἁπλῆν γλῶσσαν καὶ τὸ ποθούμενον θὰ ἐπέλθῃ. Μυθιστόρημά σου ἐστάλη συστημένον. **Χρ. Ἀθαν.**

Ο ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΟ ΠΑΝΤΟΥ

ΓΡΑΜΜΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΛΛΟ ΚΟΣΜΟ

Ἔπεσε στὰ χέρια μου μιὰ ἐπιστολή. Τὴν διαβάζω, τὴν ξαναδιαβάζω, καὶ ὅσο περισσότερο τὴν προσέχω, τόσο μοῦ φαίνεται ὅτι εἶνε ἄλλου κόσμου γέννημα, κάποιου κόσμου ποὺ οἱ ἄνθρωποι ἔχουν ἀγγελοποιηθῆ, ἔχουν ἐξαϋλωθῆ, ἔχουν καταργήσει τὸ ἀπαίσιον «ἐγώ», ἔχουν γίνει τέτοιοι τέλος πάντων, ποὺ ὁ κόσμος θὰ ἦτο ὁ κῆπος τῆς Ἐδέμ ἂν μποροῦσε νὰ κατοικηθῆ ἀπ' αὐτούς. Διαβάστε την ὁλόκληρη, ἄθικτη, ἀμετάβλητη, ὅπως πρέπει νὰ μένῃ κάθε τι ἱερό, καὶ μεγάλο καὶ ὕψηλο!

«Ἐν Ζακύνθῳ τῇ 29 Αὐγ. 1926

Ἀξιότιμε κύριε Μακρῆ

Μόλις χθὲς ἔλαβον τὴν πολύτιμον ἐπιστολήν σας! Τὶ χάλια ταχυδρομικὰ Εὐχαρίστως θὰ ἦμαι τακτικὸς συνεργάτης τοῦ Λεξικοῦ σας δωρεάν. Νομίζω ὅτι τέτοια ὠφέλιμα ἔργα πρέπει νὰ συνδοάμωνται ἀπὸ τοὺς διανοουμένους λογίους ἀφιλοκερδῶς Ὥστε εἶμαι εἰς τὰς διαταγάς σας· ἄνευ πληρωμῆς. Εἶδον εἰς τὰς ἐφημερίδας περὶ αὐτοῦ πολλὰ καλά. Παρακαλῶ νὰ μοῦ στείλετε τὰ δημοσιευθέντα διὰ νὰ λάβω ἰδέαν τοῦ τρόπου τῆς ἐργασίας. Ἐπίσης θὰ σᾶς στείλω καὶ διὰ τὸ περιοδικόν σας τακτικά. Περὶ Ἐπιτανήσου ἔχω πολλὰ γράψει κα δύναμαι νὰ σᾶς φανῶ χρήσιμος. Τέλος γράψατέ μου ἐλευθέρως τί σᾶς χρειάζεται.

Μετὰ τιμῆς
Σ. δέ-Βιάζη.

Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἐπέθανε πρὸ ὀλίγου καιροῦ στὴ Ζάκυνθο, ἔτσι μᾶς γράφουν! Μὸ ἐγὼ ρωτῶ, ζοῦσε ἄρά γε; ἔζησε ποτὲ σ' αὐτὸν τὸν κόσμον μεταξύ μας; ἐγνώρισε κ' ἐγνωρίσθηκε μὲ ἀνθρώπους;

Ἀγαπητὲ βραχύσωμε ἄνθρωπε, σπιθαμιαῖε γίγαντα. Τί κόσμους εἶχες κ' ἔκλεινες μέσα σ' αὐτὴ τὴν καρδιὰ ποὺ ἔπαυσε νὰ χτυπᾶ; Τον Θεὸν τὸν ὁποῖον λατρεύουν ὅλοι καὶ θυμιατίζουν νύχτα μέρα· τὴν δύναμι μπροστὰ στὴν ὁποίαν ὅλοι κλίνουν τὸ κεφάλι, καὶ λυγίζουν καὶ γονατίζουν· τὸ σκάνδαλον, τὸν πειρασμόν, ὁ ὁποῖος μας κάμει ὅλους νὰ χορεύωμε μὲ τὰ ἀηδέστερα κινήματα καὶ τὰ γελοιωδέστερα πηδήματα· τὸ τέρας, τὸ γέννημα καὶ θρέμμα τῆς ἁμαρτίας χιλιάδων αἰώνων. Τὸ μόνο πρᾶγμα ποὺ δὲ μᾶς χάρισε οὔτε θεὸς οὔτε φύσις, ἀλλὰ μόνοι μας τὸ δημιουργήσαμε, ἔτσι τὸ πῆρες, τὸ στραπατσάρησες, τὸ ποδοπάτησες καὶ τὸ μηδένισες. Ἀλλὰ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μᾶς ἔβαλες ὅλους κάτω, καὶ μᾶς πάτησες· καὶ ἀνεβαίνοντας ἀνεβαίνοντας, σ' ἀνθρώπους προύμυτα πεσμένους, μὲ τὸ μέτωπο κατὰ γῆς, προσκυνητὲς τοῦ βρωμερώτερου καὶ ἀπεχθέστερου θεοῦ ποὺ βρέθηκε ποτὲ καὶ γεννήθηκε στὸ μυαλὸ τοῦ ἀνθρώπου, πατῶντας σκαλί—σκαλί, τὸ συμφέρον μας, τὴν ὑπο λότητά μας, τὸν ἐγωϊσμό μας, τὴν ἁπληστία μας, τὴν βουλιμία μας, ἔφθασες ψηλά· τοσο ψηλὰ ποὺ θὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ σὲ διακρίνουμε πιὰ καὶ μόνο τὴ φωνή σου θὰ ἦταν δυνατὸν ν' ἀκούσωμε βροντερὴ σὰ κεραυνοῦ.

—Ἀνθρωπάκια ὅλοι σας!

Ἀνέβηκες ἐκεῖ ψηλὰ καὶ κρατῶντας μιὰ τρουμπέττα μᾶς σα' πιζῃς: Φιάστε με ἂν μπορεῖτε, καὶ κρατῶντας ἕνα σφυρὶ χτυπᾶς ἀλύπητα, σὲ τρόπον ποὺ νὰ φθάσῃ μέσα μας βαθειὰ κάθε σου χτύπημα. «Δωρεάν» «Ἀφιλοκερδῶς», «ἄνευ πληρωμῆς».

Μεγάλα σου τὰ λόγια! Ἐγὼ ὁμολογῶ ὅτι κυττάζω, κυτταζω νὰ σὲ ἀναλύψω ἐκεῖ ψηλὰ ποὺ στάθηκες καὶ μίλησες, καὶ δὲν μπορῶ νὰ σὲ διακρίνω. Ἀκούω τὰ λόγια σου, καὶ δὲν κατορθώνω νὰ τὰ νοιώσω! Ἐξομολογιέμαι τὴν ἁμαρτία μου. Ἴσως κάποιος βρεθῇ νὰ πῇ πὼς σὲ νοιώθει. Ψέματα θὰ πῇ καὶ ὑποκριτὴς θἆναι. Ἐμίλησες ἔτσι, κ' ἔγραψες, γιατὶ δὲν ἤσουν ἀπ' αὐτὸν τὸν κόσμον, γι' αὐτὸ καὶ τὸ γράμμα ποὺ διαβάζω καὶ ξαναδιαβάζω μοῦ φαίνεται σὰν παραμύθι· σὰ λάλημα κάποιου πουλιοῦ ἀνύπαρκτου· σὰν κελαρυσμα πηγῆς μαγικῆς ποὺ ἅμα βροῦμε τὴ συρμή της καὶ πλυθοῦμε ὅλοι, θὰ ξαναγεννηθοῦμε κάπως διαφορετικοί, κάπως ἀλλοιώτικοι.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι στ' ὡραῖο νησὶ ποὺ ἔζησες, οἱ ἄνθρωποι θὰ σὲ κύτταζαν περίεργα. Κ' ἐδῶ ἂν σὲ βλέπαμε, ἀκόμα πιὸ περίεργα θὰ σὲ μετρούσαμε ἀπ' τὴν κορφὴ ὡς τὰ πόδια, κ' ἐνῶ μπροστά μας θὰ ἤσουν ἕνας τόσος δὰ ἀνθρωπάκος, ἕνας νάνος, ἕλα τίποτα, σὺ θὰ μᾶς ἀντίκρυζες—τὶ περίεργο—πάντα ἀπὸ ψηλὰ καὶ θὰ σοῦ ἐρχόταν ὄρεξι νὰ μᾶς πῇς πάλι μὲ κάποιο κρυφὸ μειδίαμα καὶ μὲ μιὰ ἀπόχρωση εἰρωνία...

—Δυστυχισμένα ἀνθρωπάκια!

ΛΑΥΡΑΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

Κους *Χ. Π. Γιαν.* Ἐνταῦθα. Προφανῶς ἐκ παραδρομῆς. — *Γ. Δημ.* Πειραιά, υ ἀντὶ η καὶ ὀνομαστικὴ ἀντὶ αἰτιατικῆς (ς ἀντὶ ν). — *Εὔδρον Ἐνταῦθα.* Μόνον εἰς τὰ περὶ Πτελεοῦ ἔχετε δικαιον. Ἐν τούτοις καὶ διὰ τ' ἄλλα καὶ γενικῶς διὰ τὸν κόπον σας εὐχαριστοῦμεν.

ΒΙΖΕ ΛΕ ΜΠΡΑΙΝ.—Αὐτοπροσωπογραφία μετὰ τῆς κόρης της.
[Μουσεῖον τοῦ Λούβρου]

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΦΥΛΛΑ

Αἱ κατά τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπιχειρήσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ ναυτικοῦ

(Τοῦ Ἱστορικοῦ συγγραφέως κ. Γ. Ἀσπρέα)

Ἐάν γραφῇ ποτὲ ἡ ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ναυτικοῦ ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ ἀγῶνος τῆς ἀνεξαρτησίας, ἐν εἰδικὸν κεφάλαιον θὰ ἀπασχολήσουν βεβαίως αἱ γενόμεναι ἐπιθέσεις κατὰ τοῦ λιμένος τῆς Ἀλεξανδρείας, ἐπιθέσεις γενναῖαι καὶ τολμηρόταται αἵτινες δὲν ἐπεφερον μὲν τὸ προσδοκώμενα ἀποτελέσματα, ἀλλὰ τὸς χαρακηρίζει ἡ αὐθ οθυσία καὶ αἱ θαυμάσιαι δραματικαὶ περιπέτειαι τοῦ ναυτικοῦ μας.

Τὰ βλέμματα τῶν ἀγωνιζομένων Ἑλλήνων ἐστράφησαν κατὰ τῆς Ἀλεξανδρείας ἀφ' ἧς ἡ Αἴγυπτος κατῆλθεν εἰς τὸν ἀγῶνα (1824), ὄχι μόνον ὡς σπουδαῖος παράγων παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Τουρκίας, ἀλλὰ ὡς ἰθύνουσα δύναμις, καὶ τοιαύτ ὑποτελής, εἰς στρατοὺς ξηρᾶς καὶ θαλάσσης.

Ἀπὸ τῆς Γαλλικῆς πρωτευούσης καὶ τῶν πολεμικῶν ναυστάθμων τῆς Γαλλίας ἐπορεύοντο εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀξιωματικοὶ παντὸς ὅπλου καὶ πάσης τεχνικῆς μορφώσεως. Ναυπηγοί, μηχανικοὶ πυροβοληταί, σχεδιασταί, παλαιοὶ ἀξιωματικοὶ τῶν Ναπολεοντείων πολέμων, ἐπιτελεῖς ἐπιστημονικῆς μορφώσεως συνέρρεον παρὰ τῷ Μεχμὲτ-Ἀλῆ ὅστις ἀποβλέπων εἰς περαιτέρω σκοπούς, τοὺς ἐμισθοδότει ἀδρῶς καὶ ἤμειβε πλουσίως τοὺς ἐξωμοτοῦντας. Ὁ ὑπὸ τῆς πληθύος τῶν Γάλλων ἀξιωματικῶν προπαρασκευασθεὶς καὶ ἐκπαιδευθεὶς Αἰγυπτιακὸς στρατὸς καὶ στόλος, ἐπέπεσε κατὰ τῶν ἀσθενῶν, ἀτάκτων καὶ ἀλληλοτραγωμένων ἀπὸ τὰ ἐμφύλια μίση καὶ πάθη Ἑλλήνων καὶ τοὺς κατενέκησε καὶ τοὺς ἀποσυνέθεσε τελείως καὶ κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν.

Τότε εἰς τὴν Ὕδραν, τὸ τελευταῖον μετὰ τὸ Ναύπλιον περισωζόμενον ἀκόμη προπύργιον τοῦ ἀγωνιζομένου ἑλληνισμοῦ, ἐβλάστησε μία ἰδέα τῆς ὁποίας, ἡ πραγματοποίησις θὰ ἐπέφερε κολοσσιαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος.

Ἡ Ἰδέα ἦτο νὰ κτυπηθῇ ὁ ἐχθρὸς εἰς τὴν καρδίαν.

Ἀφοῦ δηλαδὴ ἦτο ἀήττητος κατὰ ξηρὰν καὶ οἱ τολμηροὶ καὶ πολυπληθεῖς στόλοι του διέπλεον ἀκωλύτως τὰς ὑγρὰς ὁδοὺς ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας μέχρι τοῦ Μορέα. καὶ δὲν ὑπῆρχεν οὐδεὶς τρόπος νὰ κτυπηθῇ ἀποτελεσματικῶς εἰς μάχας ἢ ναυμαχίας, ἔπρεπε νὰ πληγῇ εἰς τὸ μέγα του ἐμπορικόν, τὴν Ἀλεξάνδρειαν.

***

Ἦτο ἡ Ἀλεξάνδρεια ὁ μέγας λιμὴν τῆς συγκεντρώσεως τῶν στρατῶν καὶ τῶν στόλων μὲ ναυπηγεῖα καὶ τεραστίας ἐπακτοὺς ἀποθήκας, ἑκατοντάδες δὲ ἱστιοφόρων καὶ ἐν γένει μεγάλος πλοῦτος πυρομαχικῶν καὶ ἐπιτηδείων. Ἐὰν κατώρθουν οἱ Ἕλληνες νὰ ρίψουν ἐντὸς τοῦ λιμένος ἐκείνου ἓν ἢ δύο «μπομβόλτα» θὰ ἐπέφερον λοσσιαίαν καταστροφὴν ὡς καὶ φοβερὸν δλέθρον καὶ καταπληκτικὴν νίκην θὰ ἐκέβδιζον. Θὰ ἐθρουαν τὴν σπονδυλικὴν στήλην τῶν Αἰγυπτίων ὅπως κατὰ τὸν Εὐρωπαϊκὸν πόλεμον οἱ Γερμανοὶ κατάσκοποι ἔσπασαν τὴν σπονδυλικὴν στήλην τῆς Ρωσσίας, ἀνατινόξαντες τὸ κολοσσιαῖον ἴδρυμα πυρομαχικῶν τοῦ Ποντίλωφ.

Ἡ ἰδέα κατὰ τὸν Μιαούλην ὀφείλεται εἰς τὸν Λάζαρον Κουντουριώτην, ἐνεχρίθη ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως, προπαρασκευάσθη ἡ ἐκστρατεία ἐν ἀπολύτῳ ἐχεμυθείᾳ καὶ ἀπέπλευσεν ἀπὸ τὴν Ὕδραν ὁ μικρὸς στολίσκος τῆς μεγάλης ἀποστολῆς τὴν 23ην Ἰουλίου τοῦ 1825.

Πρὸ τοῦ ἀπόπλου ἡ Ὕδρα ἐκλείσθη ἐπὶ δέκα τέσσαρας ἡμέρας, εἰς οὐδένα ἐπιτρεπομένου τοῦ ἔκπλου.

Ὁ στολίσκος συνεκροτήθη ἀπὸ δύο βεργαντίνια καὶ τρία πυροπολικὰ (μπουλόρι). Τὸν δὲ πολεμικὸν σκαφῶν ἐπέβαινον κυβερνῆται ὁ Κριεζῆς καὶ ὁ Τουμπάζης· τῶν δὲ πυροπολικῶν δύο Ὑδραῖοι, ὁ Ἀντώνης Βῶκος καὶ Μανώλης Μπούτης, τοῦ τρίτου ἐπέβη ὁ πολὺς Κων. Κανάρης.

Τὰ πληρώματα ἐλήφθησαν κατ' ἐπιλογὴν, καὶ τὰ ὅπλα, τὰ πυρομαχικὰ καὶ ἡ εὔφλεκτος ὕλη τῶν μπουλόρι̃ων προπαρασκευάσθησαν μὲ μεγάλην προσοχὴν καὶ τὴν χαραυγὴν τῆς 23ης Ἰουλίου περὶ τοὺς 480 διαλεχτοὶ ναυμάχοι ἐφέροντο οὐρισοδρομοῦντες πρὸς τὸ Λιβυκόν, θαλασσοπόροι ἀτρόμητοι ἀλλὰ καὶ ἀποφασισμένοι ἐθέλοντα! τοῦ θανάτου.

***

Μετὰ ἓξ ἡμέρας, ἤτοι τὴν χαραυγὴν τῆς 29 Ἰουλίου, ἡ ἀνατολὴ εὗρε τὸν στολίσκον ἑπτὰ μίλια μακρὰν τοῦ ἀκρωτηρίου Ἀράπ-Καλέ.

Ἦτο εὐδία, καὶ ὁ ἄνεμος ἐλαφρὸς ἀπὸ θαλάσσης ἀπέβαινεν εὐνοϊκὸς πρὸς ἐπίπλουν (Παρ Βιογρ. Κριεζῆ Α. 'Αθ, 1877). Οἱ πέντε κυβερνῆται συνῆλθον πρὸς σύσκεψιν ἐπὶ τοῦ ταχυπλόου τοῦ Τουμπάζη. Μὲ ταχύτητα συνήθη κατὰ τὰς κρισίμους περιστάσεις καὶ ἀπὸ ψυχραίμους καὶ ἀποφασιστικοὺς ἄνδρας, ἀπεφασίσθη ἡ τάξις τοῦ εἴσπλου καὶ ἡ τάξις τοῦ ὁλέθρου καὶ τῆς φυγῆς κατόπιν.

Τὰ πυροπολικὰ θὰ προηγοῦντο μὲ τὸν Κανάρην ἐπὶ κεφαλῆς, τὸν Βῶκον δεύτερον καὶ τὸν Μπούτην τρίτον. τὰ δύο πολεμικὰ θὰ ἔμενον ἐκτὸς τοῦ λιμένος πέραν βολῆς πυροβόλου ἀπὸ τῶν φρουρίων, ἔτοιμα ὅπως παραλάβουν τὸς λέμβους τῶν μπουλόρι̃των καὶ ἀποπλεύσουν ἀνοιγόμενα εἰς τὸ πέλαγος. Οἱ πυροπληταὶ ὡρκίσθησαν ὅτι θὰ ἔπρατον τὸ πᾶν ὅπως ἀποφύγουν νὰ ἐπιπέσουν ἐπὶ τῶν ἐντὸς τοῦ λιμένος σκαφῶν τῶν ὑπὸ εὐρωπαϊκὰς σημαίας, ἀφοῦ δὲ συνεφώνησαν ἠσπάσθησαν ἀλλήλους, διότι ἦτο πιθανὸν νὰ μὴν ἐπανιδοθοῦν πλέον, ἐσταυροκοπήθησαν μετὰ κατανύξεως καὶ ἀπεχωρίσθησαν.

Μετ' ὀλίγον ἔλαβον τὴν τάξιν τοῦ προσυμφωνηθέντος πλοῦ καὶ ἔθεσαν πρῶραν πρὸς τὸ στόμον τοῦ λιμένος.

Οἱ Αἰγύπτιοι οὐδὲν ἐγνώριζον καὶ οὐδὲν ὑπώπτευον. Τὴν 10ην ὥραν ὑπὸ τὸν θερμότατον Αἰγυπτιακὸν ἥλιον τοῦ Ἰουλίου τὰ τρία ἑλληνικὰ πυροπολότα εἰσέπλεαν εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἀλεξανδρείας χωρὶς νὰ κινήσουν οὐδενὸς τὰς ὑποψίας Ὁ Κανάρης προπορευόμενος καὶ ἔχων τὰ ἐναύσματα ἕτοιμα καὶ τοὺς μπουλοτιέρηδες εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἔβαλε πρῶραν κατὰ τῶν πολλῶν ἠγκυροβολημένων ἐν τῷ μικῷ παρὰ τὰ νεώρεια Αἰγυπτιακῶν πολεμικῶν· πρὸς ἐκείνας αὐτὴν κατεύθυνσιν. λοξοδρομήσαντες ὀλίγον, ὅπως ἐπιπέσουν κατὸ τῶν πολυπληθῶν ὁπλιταγωγῶν ἐτράτησαν καὶ ὁ Βῶκος καὶ ὁ Μπούτης.

***

Ὁ Κανάρης ὡς προελθὼν τῶν ἄλλων ἐδέχθη τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Αἰγυπτίου λιμενάρχου, ἀλλ' οἱ

Κυρίας ΣΩΝΤΕ.—Κόρη φέρουσα τὴν σπάθην τοῦ πατρός της

Μία γυναῖκα ζωγράφος., ἡ ὁποία προσετάθησε ὑπὸ τὴν ἐπιδοκιμὴν τοῦ Δαυΐδ νὰ δώσῃ κάποιαν ἀνδρικότητα εἰς τὰ ἔργα της χωρὶς νὰ τὸ κατορθώσῃ.

μπουλοτιέρηδες ἥρπασαν καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς δύο Αἰγυπτίους κωπηλάτας, τοὺς ἠχμαλώτισαν καὶ τοὺς ἐφίμωσαν.

Τά πάντα ἔβαινον καλῶς καὶ ὁλονὲν αἱ ἐλπίδες ἐγίνοντο βεβαιότερες, ὅτι μετ' ὀλίγον κόλασις πυρὸς θὰ ἐξεχύνετο εἰς τὸν μέγαν λιμένα ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐναυλόχουν τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὑπὲρ τὰ τριακόσια πεντήκοντα ἱστιοφόρα πολεμικὰ καὶ ὁπλιταγωγά.

Ἀλλ' αἰφνιδίως ὁ μὲν ἤρεμος ἄνεμος ὑπεστάλη, τυμπανισμοὶ δὲ καὶ σάλπιγγες ἀντήχησαν ἀπὸ μιᾶς γαλλικῆς φρεγάτος ἥτις ἦτο ἠγκυροβολημένη δεξιᾷ τῷ εἰσπλέοντι.

Ἦτο μοιραῖον οἱ γάλλοι νὰ σώσουν τοὺς Αἰγυπτίους ἀπὸ τῆς καταστροφῆς καὶ νὰ ἀνατρέψουν τὴν πραγματοποίησιν τοῦ σχεδίου τῶν Ἑλλήνων τὰς τελευταίας στιγμάς.

Ὁ γάλλος ἀξιωματικὸς τῆς φυλακῆς τῆς φρεγάτας ὑποπτεύθη τὰ προσπλέοντα ἑλληνικὰ σκάφη. Ἡ ξένη σημαία ἦν ἔφερον δὲν τὸν ἠπάτησεν, ἐξετάσας δὲ καλῶς διὰ τοῦ τηλεσκοπίου ἐπείσθη ὅτι πυροπλήσουν τὸν Αἰγυπτιακὸν στόλον. Ἐπὶ τῆς γαλλικῆς φρεγάτας διετάχθη πάραυτα συναγερμὸς καὶ τυμπάνων καὶ σαλπίγγων καὶ ἀμέρμενοι Αἰγύπτιοι ἐτοιμάσθησαν.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης, ἡ θέσις τῶν ἑλλήνων πυροπλητῶν κατέστη κρισιμος διότι καὶ ὁ ἄνεμος εἶχε κοπάσει καὶ οἱ Αἰγύπτιοι ἐορίπτοντο εἰς τὰς λεμβους πρὸς ἐπίθεσιν καὶ αἰχμαλωσίαν. Ὁ Κανάρης ἐξ ἡμίσεος μιλίου ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν ἐχθρικῶν σκαφῶν ἔθεσε πῦρ εἰς τὸ πυροπλότο του καὶ ἐρρίφθη μετὰ τῶν ἀνδρῶν εἰ· τὰς λέμβους, ἀλλ' ἀπόγειος ἄνεμος ἀντὶ νὰ προωθήσῃ τὸ φλεγόμενον σκάφος κατὰ τῶν ἠγκυροβολημένων ἐχθρῶν τὸ ἀπεμάκρυνε. Ἤνυψαν καὶ οἱ ἄλλοι τὰ πυροπλότα τους καὶ ἐρρίφθησαν εἰς τὰς λέμβους, ἐπέτυχαν δὲ νὰ ἐξέλθουν ἀβλοβεῖς τοῦ κινδύνου καὶ νὰ ἐπιβιβασθῶσι ἐπὶ τῶν δύο πολεμικῶν ἅτινα ἀνέμενον ἔτοιμα πρὸς πλοῦν. Τὰ πυροπλοιὰ ἐκάησαν ματαίως καὶ ἐκτὸς τῆς συγχύσεως καὶ τοῦ ταράχου οὐδεμίαν προεκάλεσαν βλάβην.

Οἱ Γάλλοι ἔσωσαν τοὺς Αἰγυπτίους ἀπὸ μίαν μεγάλην καταστροφήν, ἢ ἐς ἀσγέτως πρὸς τὴν ἠθικὴν ἐπίδρασιν, θὰ ἔθετεν ὑπὸ κρισιμότητα τὰ ἐν Πελοποννήσῳ Τουρκοαιγυπτιακὰ στρατεύματα καὶ θὰ ἀπήλλασσε τὸν ἀγωνιζόμενον Ἑλληνισμὸν μιᾶς αἱματηρᾶς ἀγωνίας.

Οἱ καπεταναῖοι τῆς παρατόλμου ἐκείνης ἐκστρατείας. δὲν ἐχώνευαν ἀπὸ τότε τοὺς Γάλλους, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν τοὺς ἐπίστευον, οὐχὶ ἀδίκως, ὡς συμμάχους τῶν Αἰγυπτίων, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι τοὺς ἤρπασαν ἀπὸ τὰς χεῖρας ἕνα κολοσσιαῖον θρίαμβον.

Περὶ τῆς δευτέρας ναυτικῆς ἐκστρατείας ὑπὸ τὸν Λόρδον Κόχραν, καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς θὰ ὁμιλήσωμεν εἰς ἄλλο ἱστορικὸν φύλλον.

Γ. ΑΣΠΡΕΑΣ

SHELLEY

ΤΟ ΣΥΝΝΕΦΟ

Στὰ διψασμένα φέρνω ἐγὼ λουλούδια τὴ βροχούλα
Τὴ δροσερή, ἀκ' τὶς θάλασσες κι' ἀπ' τὰ ποτάμα' φέρνω
Στὰ φύλλα καθώς γέρνουνε στὰ μεσημεριανὰ τοῦς
Ὄνειρατα τὸν ἄπαλο τὸν ἴσκιο. Ἀπ' τὰ φτερά μου
Σεχύνονται οἱ βροσοσταλιές ποὺ τὰ γλυκὰ ξυνάνε
Μπουμπούκια, καθὼς γέρνουνε ναυουισμένα, ἐπάνω
Στῆς μάνας των νὰ κοιμηθοῦν τὰ στήθεια, ποὺ ἔχει στήσει
Χορὸ στὸν ἥλιο γύρω·θε. Τινάζω τὸ δικράνι
Τοῦ χαλαζιοῦ μ' ὁρμητικὰ τὰ χῶμα μαστιγώνει.
Καὶ δίνω κάτασπρη θωριὰ στοὺς πράσινους τοὺς κάμπους.
Κ' ὕστερα πάλι τὸ διαλὸ καὶ σὲ βροχὴ τὸ ρίχνω,
Καὶ μ' ἔνα γέλοιο προχωρῶ κ' ἀντιπερνάω βροντάντας.

Καὶ κάτωθὲ μου στὰ βουνὰ σκορπίζω ἐγὼ τὸ χιόνι.
Καὶ τὰ μεγάλα πεῦκα τους στενάζουν φοβισμένα
Κ' εἶναι γιὰ μένα δλονυχτὶς τὸ προσκεφάλι τὸ ἄσπρο,
Ὅ'ταν κοιμοῦμαι γέροντας· στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ἀνέμου
Ἡ ἀστραπή, ὁ πλάστος μου, στὸν οὐρανὸν μου θόλον
Τοὺς πύρινους κάθεται ἀψηλά, κ' ἐκεῖ ἀπὸ κάτω, μέσα
Σὲ κάποιο σπήλαιο εἶν' ἡ βροντὴ διαλοφυλακισμένη,
Κι' οὐρλιάζει κι' ἀγωνίζεται μεσ' στὰ τινάγματά τῆς.

Πάνω ἀπὸ χῶρες, ὠκεανούς, ἀνάμια-ἀνάμια πάντα,
Ὁδηγητής μου στέκεται αὐτός μου ὁ τιμονιέρης.
Ἄ τι τὸν τραβάει ἡ ἀγάπη του γιὰ τὰ στοιχειὰ ὅπου πέρα
Στῆς πορφυρένιας θάλασσας σαλεύουνε τὰ βάθη
Πάνω ἀπὸ ἀνάμια, ὁπὸ ψηλὰ βουνά, πάνω ἀπὸ λόφους,
Ὅ'ποιος κι' ἂν ὀνειρεύεται τὸ Πνεῦμα δὲ ἀναπάει
Πῶς μένει, κάτω ἀπὸ βουνά, ποτάμια' κ' ἐγὼ ὡς τόσο
Ἀπ' τὸ γαλάζιο τ' οὐρανοῦ τὸ χαμογέλοιο πέρνω
Τὴ θέρμη, κι' αὐτὸς γύρωθε σκορπίζει τὴ βροχούλα.

Ἡ κόρη ἀπεκοίμη ἀνατολή, μὲ τὰ μετέκρυα μάτια,
Τὰ φλογισμένα της φτερὰ τὰ διάπλατα ἀνοιγμένα,
Πηδᾶει πάνω στὴ ράχι μου· τὴν ταξειδεύτρα τότες
Ἐοῦ τῆς αὐγῆς τὸ λαμπερό τ' ἀστέρι ξεφυγάει.
Ὅ'ποιος καθίζει ἕνας ἀητὸς γιὰ μιὰ στιγμὴ στὴν ἄκρη
Κάποιου βουνήσιου κ' ἄψηλοῦ ποὺ ἀπὸ σεισμὸ ἀγρεμένο
Βράχου, μεσ' στὴν ὁλόχρυσουν φτερῶν του τὶς ἀνταύγειες.
Κι' ὅταν ἀπὸ τὴ θάλασσα τὴ φλογισμένη κάτω,
Θε ν' ἀνασαίνει τὶς ὁρμές τὶς διάπτυχές ἡ δύσι,
Γεμάτη ἀπὸ ἔρωτα καὶ τῆς γαλήνης πόθο,
Κι' ὁ πορφυρένιος, δειλινὸς μαντύας θε νἄνει ἀπλώσει
Ἀπὸ τὰ βάθη τ' οὐρανοῦ ψηλά, μὲ διπλομένες
Φτερόγιες ξεκουρασμένες, μεσ' στὴν αἰθέρινην μου
Φωλιά, καὶ τὴ γαλήνη αὐτὴ μιᾶς περιστέρας ἔχω
Ποὺ μ' ἀπλωμένα τὰ φτερὰ θερμαίνει τὰ μικρά της.

Ἡ κόρη ἐκείνη, μὲ τὸ φῶς ποὺ εἶναι γεμάτη τὸ ἄστρο.
Ἡ στρογγυλή, ποὺ οἱ ἄνθρωποι τήνε καλοῦν σελήνη,
Φεγγόβολη στὸ ἥδμα μου γλιστρᾶει τὸ πουλουλένιο,
Στομωμένο ἀπ' τοῦ μεσονυχτιοῦ τὶς ἀταλὲς τὶς αὔρες,
Κι' ὅπου, τὸ βῆμα ποὺ πατᾶν τ' ἀσθρητά της πόδια,
Καὶ στοὺς ἀγγέλους μοναχὰ εἶν' ἀκουστό, τὸ ᾄσμα
Τῆς νυελικάτης στέγης μου φαγίσει τὸ κι' ἀνοίξει,
Σοῦπσω φανερῶνουνται καὶ λάμπουνε τ' ἀστέρια
Κ' ἐγὼ γελῶ ποὺ βλέπω τὰ σὰν μελισσοκοπιάδι
Πολύχρυσο, νὰ τριγυρνᾶν καὶ νὰ τραβοῦνε πέρα,
Ὅταν πλαταίνω τ' ἀνοιγμα τῆς ἀνεμοχτισμένης
Τῆς τέντας μου,ὦς που οἱ ποταμοὶ γαλήνιοι κ' οἱ θάλασσες
Κ' οἱ λίμνες, ἀπ' τὰν ἀστεριὸν τὸ φῶς καὶ τὴ σελήνη
Θὰ νὰ στρωθοῦνε, μοιάζοντας μὲ τ' οὐρανὸ κορδέλες
Ποὺ ἀπὸ τὰ θψη ἐπέσανε, περνῶντας ἀπὸ μένα,

Τοῦ ἥλιου δένω τὸ φτερνὶ μὲ ζῶνη φλογισμένη,
Καὶ μὲ κορδέλα γόρωσε τὸ θρόνο τῆς σελήνης
Τυλίγω μαργαριταριῶν τῶν ἠφαιστείων θαμπκόνω
Το φῶς, καὶ τ' ἄστρα τρέμουνε καὶ κολυμποῦνε, ὅταν
Οἱ ἀνέμοι τὴ σημαία μου ἀπλώνουνε φυσῶντας.
Ἀπὸ 'να κάβο σ' ἄλλουνε, ἀπέραντη ἀπ' τοῦ ἥλιου
Τὸ φῶς, πάνω ἀπ' τὴ θάλασσα, κοὐ ἡ τριανιὰ τὴ δέρνει,
Σὰν γέφυρα εἶμαι κρεμαστή, σὰν στέγη ὅπου κολόνες
Τὰ κορφοβούνια τὴν κρατᾶν. Τὸ θριαμβικὸ τὸ τόξο
Π' ἀκολουθῶ διαβαίνοντας μὲ χιόνι, ἀνεμοζάλη
Καὶ μὲ φωτιά, σὰν τὰ στοιχειὰ τ' ἀνέμου εἶμαι δεμένα
Στὸ θυόνο μου, εἶναι τὸ λαμπρὸ τὸ οὐδάνιο τόξο ποὺ ἔχει
Μυοιοχρωματιστὴ θωριὰ ἡ σφαιρὰ ἡ φλογισμένη
Τὰ χρώματά του τ' ἄπαλὰ ψηλὰ θὲ ἐκέντησε τα,
Ὅταν ἡ γῆ ἀπὸ κάτω τὴς γελοῦσε ἡ νοτισμένη.

Εἶμαι τῆς γῆς καὶ τοῦ νεροῦ ἡ συνατέρα καὶ εἶμαι
Βυζαστασοῦδι τ' οὐρανοῦ. διαβαίνω ἀπὸ τὸς πόρους
Τ' ὠκεανοῦ κι' ἀπ' τῆς ἀχτῆς τοὺς πόρους πάντ' ἀλλάζω,
Μὰ νὰ πεθάνω ἀδύνατο εἶναι γιὰ μένα ὡς τόσο.
Γιατ' ὅστερα ἀπὸ τὴ βροχή, χωμὶς καμμιὰ κηλίδα
Ὅ'ταν ὁ θόλος τ' οὐρανοῦ γυμνὸς ἀπλώνει, καὶ ὅταν
Οἱ ἀνέμοι κ' οἱ φεγγοβολιὲς τὸν ἡλιαχτίνον, πάλι
Ἀντάμα ξεναγκαλίζουνε τὸ θόλο τὸν αὐθέριο
Καὶ τὸ γαλάζιο, σωστικὴ γαλὸ κρὸς τὸ δικό μου
Τὸ ἴδιο κεντάριο, κι' ἀπ' τὴς βροχῆς, τὰ σπήλαια
Σὰν τὸ παιδὶ ἀπο τὴν κοιλιὰ τὴς μάνας του, σὰν φάσμα
Μέσα ἀπὸ τάφο, ὑψώνομαι καὶ τὸν γκρεμίζω πάλι.

Μεταφραστὴς Κ. Λ. ΠΑΠΠΑΔΑΚΗΣ

ΑΠ' ΤΑ «ΒΙΒΛΙΚΑ ΔΡΑΜΑΤΑ»

ΕΣΘΗΡ

Εἶπεν ὁ Ραμσῆ Γεωσούα μπὲν Καρχᾶ,
τρυφερὴ σὰν τὸ πράσινο χόρτο εἶταν
ἡ Ἐστέρ, κ' ἡ σφραγῖδα τῆς Καλωσύνης ἔλαμπε στὸ πρόσωπό της.

(ΤΑΛΜΟΥΔ, ΜΑΣΕΧΕΤ - ΜΕΓΙΛΑ)

Παλιοί Καιροί, καλοί Καιροί
ποὺ οἱ δοξὲς στεφανώσαν!...
—Ὦ Ἐστερ, ὁμορφιὰ σεμνόμορφη
καὶ μοσκαναθρεμμένη
Ποὺ γιὰ πολὺ δὲ χάρηκες
τὸν κόρφο τῆς μανούλας
Μὰ ποὺ τὴν ἄξια ἀναθρεφῆ
στοῦ καλοῦ θειοῦ τὰ χάδια
Βρῆκες ὁ Ἐαὺ ποὺ σὰν ξουμπίνι
ἔλαμψες στὴν κορώνα
Τοῦ ξακουσμένου Ρῆγα, τοῦ
τρανοῦ, μέσ' στὴν Περσία,
Μέσ' ἀπ' τοῦ θρύλλου τ' ἄπαλὸ
μαννοῦδι αἰθεριόλμπει
Ἡ ἀγγελικὴ ψυχοῦ α σου!
Μὰ ἡ Τόλμη κ' ἡ θυσία
Λυπαρωμένες οἱ θεὲς
γονατιστὲς φιλοῦσι
Τὰ κράσπεδα σου, ἀμόλυντα
σὰν "Ἀγγελου φτεροῦγες...

—Πὰ στὸ θρονί του θριαμβικὸ
ὁ Ἀχασβερῆς ὁ Μέγας
Καθοτανέ' καὶ τρεμαμενὲς
βασίλεια καὶ ᾠηγάδες
Κ' εἶταν τὰ τεκνα τοῦ Ἰοραὴλ
στοὺς ὁριμοὺς τοῦ Ρῆγα,
Κ' εἶταν παιχνίδι ὁ Ρῆγας μας
στὰ χέρια τοῦ Πανοῦργου.
(Πανοῦργε Ἀμὰν, κατὰ χαρὰ σου,
μὲ τὴν ψυχὴ τὴ μαύρη!).
... Φοβερὴ διάτα στάλθηκε
σὲ χῶρες καὶ βασίλεια
Μὲ τὴ βουλὴ τοῦ Βασιλειᾶ
καὶ τοῦ "Ἀμαν τὴ φροντίδα
Πᾶ στὸ κοπάδι τοῦ Ἰοραὴλ
τοῦ φτοχαλαφιασμένου,
Μὲ μάχαιρα καὶ μὲ λεπίδι
οἱ ὀχτροὶ νὰ ξεφαντόσουν.
Καὶ δάκρυσαν, καὶ θρήνησαν
ἀπέλπιδα οἱ ραγιάδες
Καὶ θυήνησε κι' ὁ Μορδεχάϊ
στοῦ Γεχωβᾶ τὰ πόδια:
("Ω Μορδεχάϊ, καμάρι σου
ἡ ἀνάρτη ἀνεψιά σου!)

«Θυμήσου τὸ λαό, Γιαχβέ,
ποὺ τὸ δεξί σου χέρι
Μέσ' ἀπὸ τὴν κοπὴ λαῶν
διάλεξις κάποια μέρα,
Τ' ἀμπέλι ὅπου φύτευες
μέσ' σὴ μακάρια χώρα
Ποὺ ὥρα τὴν ὥρα καστερεῖ
τὸν κεραυνὸ ν' ἀστράψῃ
Κουτσουρεμένο κι' ἄδροσο
στὰ χώματα τὰ ξένα...»

Κι' ἡ προσευχὴ ὅλο ἀνέβαινε
σὲ λυμῷ παραπόνου
Κ' ἡ Φοβέρα ὅλο σήμωνε
σκληρή, γοερή, χαλάστρα.

Ὦ Ἐστέρ, σμυρτιὰ σεμνόμορφη
καὶ μοσκαναθρεμμένη,
Γυναῖκα Ἐοῦ τοῦ Ἀχασβερῆς,
ποὺ ἡ Τόλμη κ' ἡ θυσία,
Λυπαρωμένες οἱ θεές,
τὰ πόδια σου φιλοῦσι
Γιὰ σήκω!

... Καὶ σηκώθηκες
τὸ Ρῆγα ν' ἀντικρύσῃς.
("Ο Χάρος σὲ φορέριζε
μὰ Ἐοῦ δὲν τονὲ γνοιάστηκ).
Γιὰ τὸ λαό σου τὸ φτοχό
τὴ χάρι νὰ γυρέψῃς.

—Γιαχβέ μας, πόσο εἶνε τρανὸ
τὸ φοβερὸ "Ὀνομά σου
Καὶ πῶς στοῦ κόσμου τὶς βουλὲς
διαφέντρα εἶν' ἡ Βουλή σου!
Τῶν Βασιλειάδων οἱ καρδιὲς
καὶ τῶν Τραπῶν τὰ σπλάχνα
Παιχνίδι εἶνε στὰ χέρια σου
σὰν τ' ἄπαλὸ κεράκι.

.... Δὲ βάσταξε ἀπ' τὸ θάμπωμα
τοῦ Βασιλιᾶ τὸ μάτι
Θωρῶντας τὴ σεμνόμορφη
ὁμορφιὰ ποὺ εἶχε χλωμάσει:
—Ἐστὲρ γιατὶ δὰ χλόμιασες;
ποιὸ νἂν' τὸ θέλημά σου
Μίλα' κι' ἂς εἶνε τὸ μισὸ
βασίλειο χάρισμά σου!...
—Ὦ Βασιλιᾶ μου δὲ ζητῶ
βασίλεια καὶ ᾠηγάτα,
Μόνε ζητῶ τ' ἀδέρφια μου
νὰ μὴν τὰ φάῃ λεπίδι.
Τί τέτοια διάτα διάταξε
τοῦ Ρῆγα τὸ φιρμάνι....

. . . . . .

Ὦ Ἐστέρ, σμυρτιὰ σεμνόμορφη
καὶ μοσκαναθρεμμένη
Χαρὰ στὸ γέρο θεῖο σου,
χαρὰ καὶ στὸ λαό σου
Ποὺ γλύτωσες ἀπ' τὸ χαμὸ
κι' ἀπ' τῆς Σφαγῆς τὴ σπάθη.
Ὦ Ἐστέρ, γλυκεια βασίλισσα
ποὺ ὁ θρόνος σου καμάρι
Σιμὰ στὸ θρόνο τοῦ τρανοῦ
Ρῆγα, μέσ' στὴν Περσία,
Μέσ' ἀπ' τοῦ θρύλου τ' ἄπαλὸ
μαγνάδι αἰθερολάμπει
Ἡ ἀγγελικὴ ψυχοῦλα σου
μὰ ἡ τόλμη κ' ἡ θυσία
Λυπαρωμένες οἱ θεὲς
γονατιστὲς φιλοῦσι
Τὰ κράσπεδά σου, ἀμόλυντα
σὰν "Ἀγγελου φτεροῦγες.

Ἀθήνα 1926

ΓΙΩΣΕΦ ΕΛΙΓΙΑ

ΕΒΡΑΪΚΗ ΗΘΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΣΙΑΛΩΜ ΑΛΕΪΧΕΜ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑΝ ΤΩΝ ΚΑΘΡΙΕΛΗΤΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ ΥΠΟ ΓΙΩΣΕΦ ΕΛΙΓΙΑ

Ὁ Γιὰβ Ναθὰν Κόραχ ἀγαπάει πάρα πολὺ τὰ νέα, τοῦ ἀρέσει πάντοτε ν' ἀκούῃ εἰδήσεις. Μὰ γιατὶ τάχα παραξενεύεσαι; "Ἀνθρωπος ποὺ δὲν βγῆκε ἔξω ἀπ' τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ του τριάντα χρόνια τώρα! Κι' ἔταν ἀρχίζεις νὰ τοῦ διηγεῖσαι τὰ νέα, ἔστω καὶ μπαγιάτικα, τεντώνει τὴ μούγη του, γουλιώνει τὸ βλέμμα του, καὶ σ' ἀκούει μὲ προσοχὴ καὶ μὲ κατάνυξι. Κουνάει τὸ κεφάλι του, στρίβει τὰ μουστάκια του καὶ δείχνει πὼς ἐκπλήσσεται, πὼς γιὰ πρώτη φορὰ ἀκούει αὐτὰ τὰ πράγματα· κ' ἔτσι, σιγὰ σιγὰ γυρίζει ἡ κουβέντα καὶ φτάνουνε στὸ φλέγον ζήτημα τῶν χρημάτων... 'Ελὼ π·ρα εἴμαστε ἀναγκασμένοι νὰ σταθοῦμε λιγάκι γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ σχηματίσουμε μιὰ σωστὴ εἰκόνα γιὰ τὸν Καθριελήτην ἥρωά μας.

*Ὁ Ρ β Ναθὰν Κόραχ, ποὺ λέτε, εἶνε ψηλός, μὲ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΙΝ ΤΗΣ ΜΕΚΚΑΣ

Ὁ ρυθμὸς τῆς πόλεως. — Ἡ οἰκονομικὴ σπουδαιότης τοῦ προσκυνήματος. — Τὰ πωλούμενα εἰς τὴν ἀγορὰν εἴδη. — Οἱ παρελαύνοντες τύποι.—Αἱ γυναῖκες.

Δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ περιγράψῃ κανεὶς τὴν γενέτειραν τοῦ Προφήτου Μωάμεθ εἰς ὀλίγας στήλας περιοδικοῦ ὅπως θὰ ἠδύνατο νὰ τὸ πράξῃ δι' οἱανδήποτε ἄλλην ἀραβικὴν πόλιν. Διότι ἡ Μέκκα δὲν εἶνε μόνον ἡ πρωτεύουσα μιᾶς ἀραβικῆς ἐπαρχίας ἢ βιλαετίου ἢ σουλτανάτου, ἀλλ' εἶνε καὶ ἡ πνευματική, οὕτως εἰπεῖν, τοιαύτη τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον μουσουλμάνων, οἱ ὁποῖοι πάλιν, καίτοι συνδέονται μὲ τὴν ἰδίαν πίστιν, ἔχουν τὰ ἰδιαίτερα ἐθνικά των χαρακτηριστικά, τὴν ἰδιαιτέραν των γλῶσσαν, τὰ ἰδιαίτερα καλύμματα τῆς κεφαλῆς, τὸν ἰδιαίτερον ἕκαστος ἱματισμόν. Καὶ δὴ αὐτὴ ἡ βαβυλωνία ἀντιπροσωπεύει εἰς τὴν Μεκκαν, μὲ ἀνάλογον ἀριθμὸν ἀποίκων ἐξ ἑκάστης φυλῆς, ἐγκατασταθέντων διὰ νὰ ζήσουν τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς των εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, πλὴν τῶν διαβατικῶν προσκυνητῶν, ποὺ τὴν πλημμυροῦν τὴν ἐποχὴν τοῦ μεγάλου ραμαζανίου κατὰ δεκάδας χιλιάδων. Οἱ ξένοι κατοικοῦν εἰς τὰς χωριστὰς συνοικίας των, ὁ **Ἀτζέμης** λ. χ. εἰς τὴν ἰδικήν του, ὁ Γιαβας ἐπίσης καὶ οὕτω καθεξῆς, καὶ τὰς συνοικίας αὐτὰς χωρίζουν παλαιαὶ φυλετικαὶ ἀντιπάθειαι ἐκδηλούμεναι ἐνίοτε εἰς ὁμαδικοὺς διαπληκτισμούς, ἄνευ ὅμως αἱματοχυσιῶν, διότι αἱ αἱματοχυσίαι ἀπαγορεύονται αὐστηρότατα εἰς τὴν Μέκκαν, συμρώνως ποὸς ἕνα πανάρχαιον θεσμὸν τῆς πόλεως ταύτης. Δὲν γνωρίζω ἂν εἰς τὸν θεσμὸν περιλαμβάνεται καὶ ὁ ἀναίμακτος στραγγαλισμός...

Ὀλίγης ὥρας περίπατος εἰς τὰς μυστηριακὰς συνοικίας τῆς Μέκκας (κατοικουμένης ἀπὸ 200 χιλ.) εἶνε ἀρκετὸς διὰ νὰ λάβῃ τις μίαν γενικὴν ἰδέαν τοῦ ρυθμοῦ τῆς πόλεως. Εἶνε τὸ **μοδέλο**. ποὺ ἐχρησιμευσεν εἰς τοὺς ἱδρυτὰς τῆς Δαμασκοῦ, τῆς Βαγδάτης, τοῦ Καΐρου, τῆς Προύσης καὶ τῆς Τουρκικῆς Κ)πόλεως, δηλαδὴ πόλις μελαγχολικὴ μὲ λαβυρινθώδη καὶ ρυπαρὰ στενοσόκακα καὶ ἐπιβλητικὰς πανυψήλους οἰκοδομάς, ἐκ τεσσάρων, πέντε καὶ ἑξ ὀρόφων, τῶν ὁποίων χαρακτηριστικὸν εἶνε τὰ πολλὰ παράθυρα μὲ τὰ δικτυωτὰ καὶ τὰ κλειστὰ χαριτωμενα μπαλκόνια μὲ ξυλουργικὴν τεχνοτροπίαν γνησίως ἀραβικὴν καὶ μὲ περιφραγμένας **ταράτσας**, αἱ ὁποῖαι, τοὺς θερινοὺς μῆνας. ποὺ αἱ οἰκίαι μεταβαλλονται εἰς κλιβάνους, χρησιμεύουν ὡς κοιτῶνες. Αἱ ὡραιότεραι οἰκίαι καὶ οἱ καλλίτεροι σχετικῶς δρόμοι, ὑψοῦνται καὶ διήκουν περὶ τον ἱερὸν αὐλόγυρον—**Ἐλ-Χάρεμ**—τῆς **«Κάαμπας»**. Νομίζει τις ὅτι ὅλαι αἱ οἰκίαι τῆς Μεκκας ἐκτισθησαν κατὰ τοιοῦτον τρόπον ἐπὶ τῶν ἀμφιθεατρικῶς κυκλούντων τὴν πόλιν ἐφαστειογενῶν ἄνευ τῆς ἐλαχίστης βλαστήσεως λόφων. ὥστε νὰ δύναται ν' ἀντικρύζουν ὅλαι τὸ ἐληρμένον Τέμενος, τὸ κείμενον εἰς τὸ μέσον καὶ λαμβάνουν τὴν θείαν εὐλογίαν του

Θὰ κατευθυνθῶμεν λοιπὸν εἰς τὸ τρίημα ἐκεῖνο τῆς Μέκκας, ὅπερ, λόγῳ τῆς φύσεώς του, συγκεντρώνει καὶ θὰ μᾶς παράσχῃ τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἰδωμεν χωρὶς πολὺν κόπον ὅ,τι ἐνδιαφέρον ἔχει ἡ μυστηριώδης Ἀκρόπολις τοῦ **Ἰσλὰμ** ἀπὸ κοσμικὴν κίνησιν, πρὶν καταπιασθῶμεν μὲ τὴν ἐπίσκεψιν τῶν ἱερῶν της προσκυνημάτων· δηλαδὴ τῆς **«Κάαμπας»**,τοῦ **Ἀραφὰτ** καὶ τῆς **Μίνας**. Θὰ γνωρίσωμεν δηλαδὴ σήμερον τὴν ἀγορὰν τῆς Μέκκας, τὴν κειμένην εἰς τὴν Ν. Α. συνοικίαν, τὴν ὀνομαζομένην **Μάλα** καὶ ἡ ὁποία ἐκτὸς τοῦ ἐμπορικοῦ της ἐνδιαφέροντος καὶ τῆς μοναδικότητός της εἰς περιέργους ἀνθρωπίνους τύπους, ἔχει καὶ θρησκευτικὴν ἀξίαν, διότι κεῖται μεταξὺ δύο ἐξαιρετικῆς ἱερότητος ὑψωμάτων, τὴν μεταξὺ τῶν ὁποίων διαδρομὴν ὀφεῖλει νὰ κάμῃ πᾶς προσκυνητὴς ἑπτάκις, διότι ἑπτὰ φορὰς τὴν ἔκαμε καὶ ἡ **Ἄγαρ** ὅταν ἀνεζήτει τὸ τέκνον της Ἰσμαήλ.

Ἀγιασμὸς καί ... χασίς.

Ἡ ἐπίσκεψις τῆς ἀγορᾶς τῆς Μέκκας μᾶς δίδει τὴν ἐξήγησιν τοῦ μυστικοῦ τῆς φροντίδος, ποὺ ἔλαβεν ὁ Προφήτης Μωάμεθ ἀναζητῶν ὡς προσκύνημα τῶν **«πιστῶν»** πάσης χώρας τῆς ὑδρογείου τὴν γενέτειράν του Μέκκαν, ἡ ὁποία ἄνευ τῆς Κορανικῆς αὐτῆς διατάξεως θὰ κατεδικάζετο εἰς ἀπόλυτον οἰκονομικὸν μαρασμόν, ὡς μὴ δυναμένη νὰ ὑπάρξῃ ἀφ' ἑαυτῆς. Ἄλλως τε ἡ Μέκκα καὶ πρὸ τοῦ Μωάμεθ ἐπαιζε τὸν ἴδιον ρόλον, συντηρουμένη πάντοτε ἀπὸ τὴν σωρρὸν τῶν ἀράβων ἐκ πάσης γωνίας τῆς Ἀραβίας, χάριν τοῦ προσκυνήματος τοῦ **«Μαύρου λίθου»** θεωρουμένου τότε ὡς τοῦ ἐπικρατεστέρου θεοῦ μεταξὺ 360 ἀκόμη μικρῶν θεῶν, ποὺ ἐλατρεύοντο εἰς τὴν ἰδίαν αὐτὴν **«Κάαμπαν»**. Ἡ μετάβασις εἰς τὴν Μέκκαν τόσων προσκυνητῶν ἦτο λαμπρὰ εὐκαιρία πρὸς ἀγοραπωλησίαν ποικίλων προϊόντων καὶ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν τὴν διηκόλυνον οἱ ὠφελοῦμενοι κάτοικοι τῆς Μέκκας μὲ τὰ μέτρα, ποὺ ἐλάμβανον πρὸς προστασίαν τῶν καραβανιῶν. Δὲν ἐπετρέπετο ν' ἀνοιχθῇ μύτη κατὰ τὴν περίοδον τοῦ προσκυνήματος.

Ὅταν ὁ Προφήτης Μωάμεθ ἐξῆλθε νὰ κηρύξῃ τὴν εἰς ἕνα Θεὸν πίστιν καὶ τὸν πόλεμον κατὰ τῶν πολυπληθῶν εἰδώλων τῆς **«Κάαμπας»**, οἱ ἐξεγερθέντες κατ' αὐτοῦ καὶ φθάσαντες μέχρι δολοφονικῆς ἀποπείρας συμπολῖταί του. ἀνησύχησαν περισσότερον διὰ τὴν ἀπειλοῦσαν αὐτοὺς οἰκονομικὴν συμφορὰν παρὰ διὰ τὴν τύχην τῶν εἰδώλων. Ἀλλ' ὁ Μωάμεθ ἦτο ἀρκετὰ σοφός, ὥστε νὰ μὴ περιπέσῃ εἰς τόσον σοβαρὸν σφάλμα, νὰ στερήσῃ τὴν γενέτειράν του τῆς παναρχαίας οἰκονομικῆς; της πηγῆς, δηλαδὴ τῶν ἐμπορο-πανηγύρεων, ποὺ ὠφειλοντο μόνον εἰς τὴν χάριν τοῦ προσκυνήματος συρροὴν τῶν ξένων· καὶ διὰ τοῦτο ὄχι μόνον δὲν κατήργησε τὸ πλουτοφόρον αὐτὸ ἔθιμον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν ναὸν τῆς **«Κάαμπας»**, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐκρήμνισε καὶ ἐτσάκισε τὰ διάφορα εἰδωλα (τὰ ὁποῖα ἀντικατέστησε μὲ τὴν λατρείαν ἑνὸς καὶ μόνου **Ἀλλάχ**), δὲν **ἀφήρεσε τὸν μαῦρον λίθον**, τὴν παναρχαίαν δηλαδὴ θρησκευτικὴν κληρονομίαν τῶν συμπολιτῶν του, ἀλλὰ τὸν ἀφῆκεν εἰς τὴν θέσιν του. Ἐπειδὴ δὲ ὁ λίθος αὐτὸς εἶχε τὴν σημασίαν του, ὡς εἰδωλολατρικὴ θεότης, ἐφρόντισε νὰ εὕρῃ μίαν νέαν δι' αὐτὸν καταγωγὴν καὶ νέαν ἱστορικὴν παράδοσιν, σύμφωνον πρὸς τὸ νέον θρησκευτικὸν του κατασκεύασμα. Μὲ ἄλλους λόγους ἡ Μέκκα διετήρησε τὴν ἰδιότητά της ὡς **ραντεβοῦ** τῶν ξένων πρὸς ὀφελος τῶν ἀράβων καὶ ὡς τοιαύτη παραμένει μέχρι σήμερον τῆς **Μεδίνης** μὴ δυνηθείσης. καίτοι λαμπρυνομένης καὶ ἐναβρυνομένης διὰ τὸν Τάφον τοῦ Μεγάλου Προφήτου, νὰ τὴν συναγωνισθῇ.

Οἱ κάτοικοι λοιπὸν τῆς Μέκκας, οἱ γηγενεῖς, ἀποτελοῦν ἕνα πληθυσμὸν προνομιοῦχον, παρόμοιον τοῦ ἱσοῦ οὐδεμία ἄλλη πόλις εἰς τὸν κόσμον δύναται νὰ παρουσιάσῃ. Διότι ὁ πολίτης τῆς Μέκκας, ἂν δὲν λαμβάνῃ ἐπίδομα ἀπὸ τὴν διαχειριζομένην τὰς πλουσίας Δωρεὰς τῶν ἀπαντοχοῦ **«Πιστῶν»** εἰδικὴν ὑπὸ τὸν Σερίφην ὑπηρεσίαν—ὡς στενὸς ἢ μακρυνὸς συγγενής, ἐξ αἵματος ἢ ἀγχιστείας τοῦ Προφήτου — καὶ λίγο-πολὺ «ἔνε ὅλοι— ἢ ἂν δὲν ἔχει κατάστημα εἰς τὴν ἀγορὰν πρὸς πώλησιν τῶν ποικίλων πραγμάτων ποὺ συνειθίζουν νὰ προμηθεύωνται οἱ προσκυνηταὶ ὡς ἀναμνηστικὰ πρὶν φύγουν διὰ τὰς πατρίδας των, θὰ ἔχῃ ἀφαλῶς τὴν εὐρύχωρον οἰκίαν του, τῆς ὁποίας τὰ πνιγηρὰ δωμάτια ἐνοικιάζει εἰς τοὺς ξένους—ἀνερχομένους κάποτε

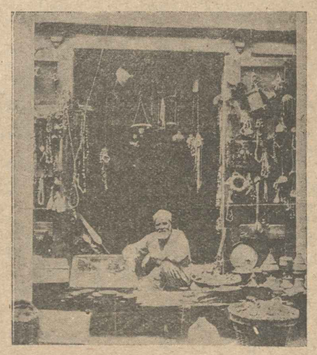

Καταστηματάρχης τῆς Μέκκας.

εἰς 150 χιλιάδας τὸ ἔτος—εἰς τοιαῦτας δὲ τιμάς, ὥστε τὸ σχετικὸν προϊὸν νὰ τὸν φθάνῃ νὰ ζῇ ἀνέτως.

***

Εἰς τὰ μικρὰ λοιπὸν καὶ ἔστιν ὅτε εὐρύχωρα μαγαζιά, ποὺ δὲν διαφέρουν εἰς ρυθμὸν ἐκείνων τῆς Βαγδάτης, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ περιτύλια τῆς **«Κάαμπας»** καὶ τῶν ἄλλων προσκυνημάτων ἐκτίθενται πρὸς πώλησιν μεταξωτὰ ὑφάσματα χτυπητῶν χρωμάτων, ἢ κουφέαι, ἢ ἐλεφάντινα κομψοτεχνήματα τῶν Ἰνδιῶν, τάπητες τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Περσίας, χουσοπάρυφα καὶ κεντημένα **μπουρνούζια** καὶ ζῶναι ἢ ζωνάρια τῆς Βαγδάτης, σπάθαι, χατζάρια καὶ ὅπλα τῆς Δαμασκοῦ, **τσιμπούκια**, μαστίγια καὶ ταμπακοθήκαι τοῦ Καυκάσου, ποικίλα χαλκώματα τῆς Κινας, κάτοπτρα, χτένια, σιντεφένια εἴδη, βάζα καὶ πιάτα τῆς Ἰαπωνίας, κομβολόγια τῆς Κ)πόλεως ἢ τῆς Αἰγύπτου, δερμάτινα χειροτεχνήματα τοῦ Μαρόκου, ψέθαι τῆς Τύνιδος, **πίπες** ἀπὸ μαῦρο μάργαρο ἢ **γιοῦσορ** τῆς Δζεδδας, πολυτιμες πέτρες γαλάζιες. κόκκινες, πρασινες τῆς Ἀραβίας, **πεσκίρια**, καὶ λουτρικὰ τοῦ Χαλεπίου καὶ τῆς Προύσης, **τουμπεκὶ** τῆς Λατταχείας καὶ τοῦ Ἰσπαχὰν, τεῖον τῆς Κευλάνης, δρόμματα διάφορα καὶ μύρα. μοσχολίβανο, μαστίχα καὶ μπαχαρικά, **λιχάννες** καὶ **φαστίκια** τῆς μυστικοπαθοῦς Ἀσίας, ἱερὰ βιβλία καὶ λιθογραφικαὶ παραστάσεις τῆς **«Κάαμπας»** καὶ τοῦ **Ἀραφὰτ** ἐκτυπούμεναι εἰς τὴν Κ)πολιν ἢ τὴν Αἴγυπτον καὶ τὰ τοιαῦτα—τίποτε ἐγχωρίου βιομηχανίας — ἀθρόως καὶ ἀκριβῆ ἀγοραζόμενα ἀπὸ τὴν ἀνθρωποπλήμμυραν τῶν προσκυνητῶν.

Μεταξὺ τῆς ἀπειρίας τῶν προσφερομένων πρὸς ἀγορὰν πραγματειῶν εἶνε καὶ αἱ φιάλαι, αἱ περιέχουσαι ὕδωρ ἅγιον, ἀπὸ τὴν περιώνυμον πηγὴν **Ζεμ—Ζέμ**, τὴν εὑρισκομένην εἰς τὸν περίβολον τῆς «Κάαμπας», τὸ ὁποῖον θεωρεῖται ἰαματικὸν καὶ ψυχοσωτήριον καὶ μεταφέρεται ὑπὸ τῶν προσκυνητῶν εἰς τὰς μακρυνὰς παρείδας των, ὅπως ὑπὸ τῶν χριστιανῶν ὁ μεγάλος ἁγιασμός. Περὶ τῆς εἰρημένης πηγῆς θὰ ἀμιλήσωμεν εἰς τὸ ἄλλο κεφάλαιον.

Εἰς τὴν ὁλίκω δρωσ ἀγορὰν προσφέρονται καὶ διάφορα διεγερτικά, ναρκωτικὰ καὶ ἰδίως **χασὶς** εἰς ποικίλας συσκευασίας, τὸ ὁποῖον κομίζουν μὲ τὰς ἄλλας προμηθείας των οἰκαδε ὅσοι τῶν «πιστῶν» τὸ συνειθίζουν. Ὡς ἐπιστέγασμα τῶν **χατζηδικῶν** προμηθειῶν ἀπὸ τὴν ἁγίαν Μεκκαν, θεωρεῖται ὑπὸ τῶν εὐπόρων «πιστῶν» ἡ ἀγορὰ μαύρου ἀφρικανοῦ παιδοῦ ἢ παιδίσκης σκλάβας ἀπὸ ἐκείνας, ποὺ εἰδικοὶ σωματέμποροι ἄραβες θηρεύουν εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ πωλοῦν εἰς τὴν Μέκκαν. Ἡ δουλεμπορία ἐν Μέκκᾳ εἶνε ἐλευθέρον ἐπάγγελμα, διότι δὲν καταδικάζεται ἀπὸ τὸ Κοράνιον. Ἄλλως τε καὶ αὐτὸς ὁ Ἀβραὰμ εἶχε δούλην τὴν αἰγυπτίαν Ἄγαρ, καὶ εἰς τὸν υἱόν τῆς δούλης **Ἰσμαὴλ** ὀφεῖλουν, λέγει, οἱ ἄραβες τὴν ὑπόστασίν των. Μὲ τὴν ἰδίαν σοφιστείαν δικαιολογοῦν καὶ ἄλλα ἀνείπωτα αἴσχη των οἱ εὐγενεῖς τῆς ἁγίας Μέκκας τὰ ὁποῖα, λέγει, τηροῦν, διότι ὑπενθυμίζουν ὡρισμένας ἀδυναμίας τοῦ Προφήτου.

Ζωντανὸν Ἐθνολογικὸν Μουσεῖον.

Εἰς τοὺς σκεπαστοὺς δρόμους τῆς ἀγορᾶς θὰ ἴδῃ τις συμφυρομένους μεταξὺ τοῦ ἑτερολήτου πλήθους, τοὺς ἄραβας τῆς Κεντρώας καὶ Πετραίας Ἀραβίας, τοῦ Νέετζ-τ, τῆς Μασκάτης, τοῦ Χαδραμούτ, τῆς Ἰεμένης, τοῦ Ἀσσούρ, τοῦ Ἰράκ, μὲ τὰς χαρακτηριστικὰς ἄρρενωπὰς ἀμφιέσεις των καὶ τὰς ἰδιορρύθμους πανοπλίας των, φθάνοντας εἰς Μέκκαν κατόπιν ταξιδίου ἑνὸς καὶ δύο μηνῶν καμηλοβαστικῶς, καὶ ἐδῶ θὰ ἀπολαύσῃ τὸ θέαμα τοῦ διερχομένου μὲ ὑπερήφανον βῆμα ἐγγενοῦς πολίτου, ἢ εὐγενοῦς τῆς Μέκκας, μὲ τὸ πολόβρη μεταξωτὸν του ἱεροπρεπῆ μανδύαν, τὸ ὡραῖον του ζωνάρι καὶ τὸ γραφικὸν κεντητὸν καβούκι τῆς κεφαλῆς του, διακρινόμενον διὰ τὸ λοῦσο καὶ τὴν εὐμάρειάν του, ἔναντι τοῦ κουρελιασμένου καὶ ρυπαροῦ καὶ ἀτροφικοῦ βεδουίνου, τοῦ διατηρούντος ὄμως τὴν ἀγνότητα τοῦ ἀγρότου.

Ἐδῶ θὰ συναντήσῃ ὡσαύτως εὐχολώτερον τὴν γηγενῆ **χανοῦμ**, ἀποτελοῦσαν μὲ τὴν... **μπαμπουλοειδῆ** ἐμφάνισίν της τὸν περιεργότερον τύπον.

Εἶνε παράδοξος ἡ ἀντίθεσις ποὺ βλέπει τις εἰς τὸν ἱματισμὸν τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν τῆς Μέκκας. Ἐν ᾧ οἱ ἄνδρες ἐνδύονται πλουσίως καὶ μὲ φιλοκαλίαν, αἱ γυναῖκες ὁμοιάζουν μὲ σκιάχρα ἀποτρόπαια. Δὲν ἀρκεῖ ὁ αὐστηρὸς, αὐστηρότατος περιορισμὸς τῶν εἰς τὰς φυλακάς, ποὺ λέγονται **χαρεμλίκια**, δὲν ἀρκεῖ ἡ ἀποκνικτικὴ ἀπόκρυψις τῆς κεφαλῆς. ὅταν ἐξέρχωνται, ἀλλὰ νομίζει τις ὅτι ἐφηρμόσθη ἐπίτηδες μία ἀηδεστάτη **μόδα** εἰς τὴν περιβολὴν τοῦ περιπάτου, διὰ νὰ μὴ προσελκύῃ τὰ ξένα ἀνδρικὰ βλέμματα.—συνισταμένην ἀπὸ μίαν μαύρην **κουκούλαν**, τὸ ἀνοικτὸν ἐμπρόσθιον τῆς ὁποίας μέρος συμπληροῦται ἀπὸ μαύρην τυκνοτάτην καὶ μακρὰν καλύπτραν, μὴ ἐπιτρέπουσαν μήτε νὰ μαντεύσῃ τις τὸ ὀπισθεν ἀσχετῶν πρόσωπον—, κουκούλαν ἀφήνουσαν οὐχ ἧττον, ἀκάλυπτον τὸ στενόμακρον χρωματιστὸν σαλβάρι, εἶδος περισκελίδος ἀσχημιζούσης ἀπελπιστικῶς τὰ σκέλη. Εἰς τοὺς πόδας φέρουν χονδροειδῆ **τσουράπια** καὶ χωστὰ κίτρινα σανδάλια, ὁμοιάζοντα μὲ τσαρούχια.

Ἡ μουσουλμάνα τῶν Ἰνδιῶν καὶ τῆς Περσίας, ποὺ συναντᾶται ἐπίσης εἰς τὴν ἀγορὰν τῆς Μέκκας, ἔχει κομψοτέραν μέν, ἀλλὰ μᾶλλον θηλυπρεπῆ ἐμφάνισιν, διότι ρίπτει ἀπὸ τὴν κεφαλὴν μίαν λευκὴν μονοκόμματην κουκούλαν φθάνουσαν μέχρι τοῦ ἰδρῶτος καὶ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὀφθαλμῶν ἀφήνει δύο μικρὰς ὀπάς, αἱ ὁποῖαι τὴς ἐπιτρέπουν νὰ βλέπῃ, χωρὶς νὰ τυφλώνεται ἀπὸ **τυφλοπάνια**.

Τὴν ἐλλειψιν ὡραίας γυναικείας γραμμῆς ἀναπληρώνει μὲ τὴν χάριν της καὶ τὸ καλαίσθητον μεταξωτὸν **ζέρι** της καὶ τὸν ὡραῖον **φερετζέ** της ἢ ἐξευγενισμένη αἰγυπτία καὶ ἰδίως ἡ τουρκαλὰ **χανοῦμ** ἀνήκουσα εἰς κυβερνητικὸν ὑπάλληλον. ἢ εἰς τοῦρκον στρατιωτικὸν ἢ εἰς ἐξόριστον **πασσὰν** ἢ κάποιον μπέην τῆς Σταμπούλ ἢ τῆς Σμύρνης ἐλθόντα ἐδῶ οἰκογενειακῶς, ἡ ὁποία διασχίζει τὸ πλῆθος μὲ τὴν ἀκολουθοῦσαν ὄπισθεν της μαύρην σκλάβαν (ἑκάστη οἰκογενεια ἔχει τὴν σκλάβαν της) διὰ νὰ φθάσῃ εἰς κάποιο κατάστημα ἀπὸ τὸ ὁποῖον θὰ φωνίσῃ.

Εἰς ποίαν τωόντι δύσκολον θέσιν θὰ εὑρίσκωνται τώρα οἱ ἐκ Τουρκίας προσκυνηταὶ —ἄνδρες καὶ γυναῖκες—οἱ ἀναχωροῦντες ἀπὸ τὰ χωρία των μὲ ἐθιμοπακοὺς πίλους καὶ αἱ γυναῖκες μὲ κομμένα μαλλί, ἐνδεδυμέναι ὡς παρισιάναι καὶ ὑποχρεωμέναι, ὅταν φθάνουν εἰς τὰ ἅγια μουσουλμανικὰ χώματα, νὰ γίνωνται **«Παλαιότουρκοι»**.

Καὶ τώρα ἂς ἐπισκεφθῶμεν τὴν **«Κάαμπαν»** ἢ ἐλάχιστοι χριστιανοὶ εἰς τὸν κόσμον ἠδυνήθησαν νὰ ἴδουν.

ΤΟΥ ΡΩΣΟΥ ΠΡΙΓΚΙΠΑ ΣΕΡΓΕΪ' ΒΟΛΚΟΝΣΚΙΗ "ΜΑΓΙΑ„

Μικρὸ δρομάκι, λερό, ὑγρό, ποὺ φέρνει στὸ λιμάνι... Κι' ὅλοι οἱ ἀριθμοὶ πάνω ἀπ' τὶς πόρτες, μενάλοι, χοντροί' — ἔτσι τοὺς θέλει ὁ νόμος, γιὰ νὰ διακρίνουνται ἀπ' τὰ «τίμια» σπίτια...

Μικρὸ κομαράκι, λερό, μ' ἕνα κρεββάτι σὲ μιὰ γονιά... Ὁ τοῖχος πάνω ἀπ' τὸ κρεββάτι λερὸς ἀπὸ νυντῶν χέρια, -- ἀποτυπώθηκε μὲ κόρβουνο μιὰ παλάμη, σχεδ'ν πάνω ἀπ' τὸ μαξιλαρι....

Ἥλιος, καὶ δῶ ἥλιος. Στὸ παράθυρο, πουλὶ κανάριν. Καὶ κάθεται στὸ παράθυρο κοντὰ μιὸ φτωχοδωμένη, κοκκινοτρίχα καὶ πλέκει δαντέλα, ἐηγῶντας σὲ μιὰ σὰν κι' αὐτή: — «Μιὰ θηλειὰ μαξεύες. δυό, τρεῖς καὶ στὴν τρίτη πέρνεις δυὸ ἀδειανές, στὴν ἄλλη τρεῖς ἀδειανὲς καὶ ξανά – μιά, δυό, τρεῖς...»

Μπρὸς ἀπ' τὴν πόρτα περνοῦν —γυρολόγοι, περαστικοί, ναῦτες, πλόστρες, ἐργάτες... Μερικοὶ κοντοστέκονται καὶ παρατηροῦν.— γυναικεῖες φωνὲς ἀκούονται ἀπὸ μέσα... Τὴν ἀγαποῦν γιὰ ὅλες εἶνε καλὴ σύντροφος. Τὴ λένε Μπέλλα· γυαιὲς εἶνε ἡ Μπέλλα. Ἀλλὰ γιὰ τοὺς ἄ-τρες ποὺ τὴν ἐπισκέπτουνται εἶνε... Εἶνε ἁπλῶς Κεῖνη. Καὶ κάθε ἄντρας ποὺ τὴν ἐπισκέπτεται, δὲν τὴ βρίσκει, ὅπως τὴ νόμιζε...

—Τρία βαπόρια λές; Τί βαπόρια;

—Ἐγγλέζικο, ὁλλαντέζικο καὶ τοῦ τρίτου ἡ πατρίδα δὲ διακρίνεται ἀκόμα.

—Δὲν εἶν' τὸ ἴδιο;.. ὅλ' εἶνε ἄντρες...

Γι' αὐτὲς ἡ ἀπέραντη θάλασσα ὅλο προμηθεύει ἄντρες...

***

Τὰ βράδυα ὅλα ἀλλάζουν. Μυστηριῶδες γίνεται τὸ λερὸ δρομάκι. Στὸ καμαράκι ἀνοβει λάμπα μὲ κοτνισμένο τὸ γυαλί, καὶ συχνὰ ἡ κουρτινίτσα στὶς γυάλινες πόρτες εἶνε συρμένη... Καὶ κεῖ, στὸ δρομάκι κατὰ διαστήματα, φωνές, κακό, κυνήγια, μαχαιροκαυγάδες...

Κεῖνος μόλις εἰσόρμησε στὲ καμαράκι της, μόλις πρόφτασε νὰ βροντοκλείσῃ πίσω του τὴν πόρτα,—κι' ἔπεσε σ' ἕνα σκαμνί... Τὸ σακκάκι του μὲ τὸ ματοβαμμένο μανίκι τὸ σήκωσε αὐτή, κι' ἄρχισε νὰ το καθαρίζῃ... Χτύπημα στὴν πόρτα. Μὲ τὸ σακκάκι στὸ χέρι δρμάει στὴν πορτα :

—Ὄχι, δὲ γίνεται... Ναί, ὅλη τὴ νύχτα... Πήγαινε στὸ νούμερο 21 καὶ πὲς πὼς σὲ στέλνω γώ,—Σουζέττα τὴ λένε... Κι' ἂν εἶνε «νοικιασμένη»-στὸ 13 νούμερο, στὴ Φονσίνα... Λοιπὸν δυρήσου.

Καὶ κεῖνος διηγεῖται, πὼς στὸ βαπόρι ξέφυγε ἀπ' τὰ χέρια του ἡ μαρχησία, ἕνα θαμαστό, ὑπεργήγιο δραμα, μὲ ρὸζ πενιουάρ, κι' ὅλη εὐδυία, εὐδυία... Καὶ τωρα ὑποφέρει, ὑποφέρει ἀπὸ ἀγάπη, ἀπ' τὸ κακό του, ἀπὸ ζήλεια...«Μαρ.ηζία! Μαρκησία!»

—Ὤ, ὤ, ὤ!...Τί νόστιμο πρᾶμμα στὴν τσέπη σου..

Καὶ 'κεῖνη βγάζει ἀπ' τὴν τσέπη του ἕνα ρὸζ πενιουάρ.

— "Α, ἄ! Δῶσέ μού το!...

Αὐτὸς πέφτει σ' ἕνα σκαμνὶ ἀνήμπορο, ἐνῷ αὐτὴ πηγαίνει στὸ παραβάν, κι' ὅταν κεῖνος σηκώνει τὸ κεφάλι του, βλέπει μπροστά του μὲ ρὸζ πενιουάρ κεῖνη, ποὺ τοῦ ξέφυγε, κεῖνη ποὺ γυρεύει...

«Μαρκησία! Μαρκησία!...»

***

Ὑπάρχουν καὶ σ' αὐτὴ τὴ ζωὴ στιγμές, ποὺ ὅλα ἐξομαλύνονται, ποὺ λησμονοῦνται ἡ ἰδιότητες τῆς «τεχνῆς» κι' ὅλα γίνουνται ἴδια—ὅπως στοὺς ἄλλους, ὅπως σ' ὅλους.

Ὅλο τὸ δρομάκι ἐνδιαφέρθηκε, ὅλοι μαξευτήκαν σ' αὐτή. Ἡ ἴδια ἡ «Μανούλα μας» ἤρθε κι' αὐτή:

— Νὰ Μπέλλα — ὅλοι γιὰ σένα προσπαθήσαμε, μαζέψαμε γιὰ τὸ στεράνι

Καὶ στὸ ξύλινο κουνὶ ἀπὸ τσιγάρα ἤχησε κουιδουνίζουν τὰ κερδηθέντα λεπτά.

— Ὅμορφο στεφάνι θὰ γίνῃ....

'Αλλὰ ἀπὸ τί χρῶμα θᾶναι; Νὰ τὸ κύριο ζήτημα. Ὅλο τὸ δρομάκι ἐνδιαφέρεται νὰ μάθῃ τι χρῶμα θᾶχῃ τὸ στεφάνι.

—"Α, σοῦ χρειάζεται μαῦρο καπέλλο!...

Τρέξανε γιὰ τὸ καπέλλο—ἴσια στὴν ὥρα του. Πόσος θόρυβος, πῶς νὰ τὸ βάλῃ! Νὰ βγάλῃ τὸ χτένι; νὰ τὸ βάλῃ πάνω ἀπὸ τὸ 'χτένι;

— Πόσω χρονῶν ἦταν;

— Πέντε...

Φύγαν. Ἡ μικρὴ Φιφίκα ἔμεινε μαζύ της.

— Πᾶρε με μαζύ σου! Πᾶρε με!... Δάση, λιβάδια, χωριά... Πᾶρε με!

Ἀπαθέστατα κυττᾶει τὰ παπούτσια της μὲ τὶς θαυμάσιες θηλειὲς καὶ τοὺς φιόγκους.

— Καὶ τὰ παπούτσια χρειάζουνται.

—"Α, πῶς τὴ λέγαν;

— Ποιάν;... "Αχ, ναί κεῖνη;... τὴ μικρούλα;

Λησμόνησε, ἄ ὄχι, οὔτε ἤξερε τὸ ὄνομα τῆς κόρης της... Βγάζει ἕνα γράμμα ἀπ' τὸ κόρφο της: «Ἡ μικρούλα ἀγαστάει πιὰ καβαλιέρους»...

— Φιφικούλα, δὲ θὰ φύγω· πᾶρε αὐτὰ τὰ λεπτά...

Συλλογισμένη, ξεσχίζει τὰ γράμμα...

***

Ἀγάπησε ἕνα βορεινὸ Σκανδιναυὸ ναύτη,—κάθεται μαζύ του τώρα, πάνω στὸ κρεββάτι.Μόλις ὁ ἕνας τὸν ἄλλο ἐννοεῖ. Κεῖνος τὶς μιλάει γιὰ τὸ σπίτι του, γιὰ τὴν ἀδελφούλα του... Κεῖνη τοῦ ρίχνεται, ἀλλὰ κεῖνος ὅλος στὶς ἀναμνήσεις του... Ἀπὸ ἕνα σακκουλάκι βγάζει μιὰ κούκλα: «Ἰ'ιὰ τὴν ἀδελφούλα μου». Κεῖνη παραμερίζει τὴν κούκλα καὶ τοῦ χύνεται, κάνει νὰ τὸν ἀγκαλιάσῃ, ἀλλ' αὐτὸς βγάζει ἀπ' τὸ χαρτοφυλάκιό του μιὰ φωτογραφία καὶ τὰ λαίμαργα χείλη του σ' αὐτὴ τὴν ἀδελφούλα κολλάει... Αὐτὴ ἁρπάζει τὴν κούκλα καὶ τὰ λαίμαργα χείλη της σ' αὐτὴ τὴν κούκλα κολλάει...

***

— Εἶσαι ἡ Τιτίνα. Μήπως δὲν εἶσαι ἡ Τιτίνα;

— Ποτὲς δὲ ἤμουνα Τιτίνα καὶ δὲ ξέρω τί λές.

— Μὰ 'κεῖ στὸ χωριό, δὲ θυμᾶσαι;.. Ἡ 'γώ σ' ἀλήθεια λαθεύω; Μπορεῖ... Κεῖνη ἦταν...

— Καθαρώτερη;

— Εἶχε φωνή ...

— Νεανικώτερη;

— Τὰ μάτια της....

— Λιγώτερο μπογιατισμένα;

— Ναί, ἀλλ' ἄχουσε, Τιτίνα...

— Δὲ μὲ λὲν Τιτίνα! Ποῦ τὄβρες!...

— Φώναξέ με μὲ τὸνομά μου... Φώναξέ με Βίκτωρα, σὲ παρακαλῶ.

— Καλά.... Βίκτωρα....

"Οχι, δὲν εἶν' αὐτή

Η ΚΩΜΩΔΙΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΑΙ ΤΟ ΠΤΩΜΑ ΕΝΟΣ ΓΛΕΝΤΖΕΙ..

ΠΡΟΣΩΠΑ: Θεώνη, Ἀλέκος, Ρεμπεσκές, ὑπηρέτρια.

I

(Ἡ σκηνὴ στὸ σαλονάκι τῆς εὐπόρου ζωντοχήρας κ. Θεώνης.—Ἕνας ἡμερονυκτικὸς σ' ἕνα τραπεζι δείχνει δέκα Ἰανουαρίου).

ΥΠΗΡΕΤΡΙΑ *(Εἰσερχομένη).* Ὁ κύριος ἐκεῖνος ξαναγύρισε. Ἐπιμένει νὰ σᾶς ἰδῆ.

ΘΕΩΝΗ. Μὰ δὲν σοῦ εἶπε τ' ὄνομά του;

ΥΠΗΡΕΤΡΙΑ. Ὄχι.

ΘΕΩΝΗ. Καλά, ὁδήγησέ τον ἐδῶ.

(Ἡ ὑπηρέτρια ἐξέρχεται καὶ μετ' ὀλίγον εἰσάγει τὸν Ἀλέκον Ρεμπεσκέν, εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὁποίου ἡ Θεώνη ἀναγνωρίζει τὸν πρώην σύζυγόν της).

ΡΕΜΠΕΣΚΕΣ. Καλημέρα.

ΘΕΩΝΗ. *(Ταραγμένη, ἐκπληκτη).* Ἐσὺ ἐδῶ;

ΡΕΜΠΕΣΚΕΣ. Ναί, περαστικός... δὲν σκοπεύω νὰ μεινω πολύ...

ΘΕΩΝΗ. Μπροῦσες νὰ ἤδινες τὸ ὄνομά σου στὴν ὑπηρέτρια.

ΡΕΜΠΕΣΚΕΣ. Δὲν θὰ μὲ δεχόσουν. *(Παῦσις. "Ὀρθιοι ἀπέναντι ἀλλήλων, ἀτενιζονται σιωπηλοί).*

ΘΕΩΝΗ. *(Μὲ φωνὴ ποὺ προσπαθεῖ νὰ τὴν κάμῃ τραγική, μὰ ποὺ δὲν εἶναι παρὰ θλιβερή, πενθιμη)* Τί θέλεις;

ΡΕΜΠΕΣΚΕΣ. *(Μελαγχολικά, μὲ στεναγμό).* Δὲν θέλω τίποτα... Δὲν ἔρχομαι νὰ σοῦ ζητήσω καμιὰ χάρι, ὄχι, ὄχι. Ἔχω ὅμως νὰ σοῦ κάμω μίαν ἀνακοίνωσι. Θεώνη, ἔρχομαι νὰ σὲ ἀποχαιρετήσω γιὰ πάντα.

ΘΕΩΝΗ. Τί σημαινει αὐτό;

ΡΕΜΠΕΣΚΕΣ. Ἀκουσέ με Θεώνη. Μὲ θεωροῦσες παντα ἀναίσθητον, διεφθαρμένον. Εἶχες λάθος. Μεσα στὸ βάθος τῆς ψυχῆς μου ὑπῆρχε πάντοτε ἕνας κόκος εὐαισθησίας, μία ὑποψια συνειδήσεως. Σήμερα μπορεῖ νὰ μὲ κρίνῃς καλύτερα. Ἔπειτα ἀπὸ ὅλα ὅσα συνέβησαν σκέφτηκα ὅτι δὲν ἔχω πλέον τὸ δικαίωμα νὰ ζῶ. Σώπα! Μὴ λὲς τίποτα! Σοῦ ἐφαγα τὴ μισή σου προῖκα σὲ κοκότες, σὲ ἀναγκασα νὰ μὲ χωρίσῃς, ἐθυσίασα τὴν εὐτυχία σου καὶ τὴ δική μου. Ἔχω συναισθησι ὅλων αὐτῶν τῶν πραγματων. Ξερω τί θὰ 'ῃ νὰ χαθῇ μιὰ ὡραία ζωή ἔσει ἄδικα, ξέρω τὸ ἔγκλημά μου. Λοιπὸν αὐτοτιμωροῦμαι, αὐτοκτονῶ.

ΘΕΩΝΗ. Μὰ...

ΡΕΜΠΕΣΚΕΣ. Τίποτα, τίποτα! Εἶναι ἀποφασισμένο. Σημερα τὸ πρωὶ συνέταξα τὴ διαθήκη μου Καὶ ἀκριβῶς θέλω ἐπ' αὐτῆς νὰ σοῦ μιλήσω.

ΘΕΩΝΗ. Τί ἔχεις νὰ μοῦ πῆς;

ΡΕΜΠΕ ΚΕΣ. Ἐσκέφτηκα Θεώνη ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ πεθανω ἔτσι. Ἐσκεφθηκα ὅτι ὁ θάνατος μου ἔπρεπε νὰ εἶναι καλύτερος ἀπό τὴ ζωή μου. Ἡ ζωή μου εἶτανε μιὰ σειρὰ ἀσωτειῶν, ἀνωφελῶν καὶ ματαίων. Δὲν θέλω νὰ ἐπισφραγίσω αὐτὴν τὴν ζωὴν μὲ ἕνα θάνατον ἐξ ἴσου ἀνωφελῆ καὶ ματαιον. Θέλω ὁ θάνατός μου νὰ εἶναι τὸ ἀντιθετον τῆς ζωῆς μου, ἕνας θάνατος ὡφέλιμος, θετικὰ ὠφέλιμος, προσοδοφόρος... τοῦλαχιστον σ' ἐσένα, ποὺ τόσο σ' ἔχω ἀδικήσει, ποὺ τόσο σ' ἔχω ζημιώσει...

ΘΕΩΝΗ. Σκέπτεσαι ν' ἀσφαλισθῆς σὲ καμιὰν Ἑταιρία;

ΡΕΜΠΕ ΚΕΣ. Ὄχι, γιατὶ δυστυχῶς, ἡ ἀσφαλιστικὲς ἑταιρίες δὲν ἀποζημιώνουν τους αὐτόχειρας. Σκέφτηκα κάτι ἄλλο. Θὰ προπωλήσω τὸ πτῶμα μου καὶ ἡ εἰσπράξις...

ΘΕΩΝΗ. *(Μ ἀναριχίλα).* Σώπα!

ΡΕΜΠΕΣΚΕΣ. Ἀφησέ με, Θεώνη, νὰ τελειώσω. Ἐν πρώτοις ἡ προσφορά μου δὲν εἶν' εὐκαταφρονητος. Σήμερα τὰ πτώματα πωλοῦνται σὲ καλὴ τιμή...

ΘΕΩΝΗ. Πάψε! Δὲν θέλω ν' ἀκούσω λέξι!

ΡΕΜΠΕΣΚΕΣ. Ὄχι δὲν πρέπει νὰ ἀρνῆσαι τὴν τετευταιαν προσφοράν μου. Μή, μὴν ἀφαιρῆς ἀπὸ τὸν θάνατόν μου τὸ ἐξιλεωτικόν του νόημα! Σκέψου! Δὲν θὰ θεωρήσω ποτὲ τὴν θυσίαν μου πλήρη, ἂν ἐπιμένῃς ν' ἀρνῆσαι τὸ δῶρον μου, τὴν μικρὰν προσφορὰν ἑνὸς πτώματος. Ἄλλως τε εἶναι καὶ ἡ πρακτική ἄποψις στὴ μέση. Σοῦ ἐπαναλαμβάνω τὰ πτώματα σήμερον πολοῦνται σὲ καλὴ τιμή. Ἰδιαιτέρως τὸ δι ὁ μου θὰ πωληθῇ σὰν μόσχος. Ἕνας γιατρὸς πολὺ μὲ ἐξήτασε μ' εὐρῆκε θαυμάσιον, καλαμαμμένον, μὲ διβεβαίωσε πὼς θὰ ἔχω ἕνα πτῶμα πρώτης τάξεως. «Προσέξετε, μοῦ εἶπε. μὴν πέσετε ἔξω στὴν τιμή. Τὸ πτῶμα σας δὲν θὰ εἶναι πτῶμα τυχαῖον, πτῶμα... εὐκαιρίας. Δὲν μοιοῦζει καθόλου μὲ τὰ πτώματα ποὺ μᾶς προμηθεύουν τὰ νοσοκομεῖα καὶ τὸ νεκροσκοπεῖον. Εἶναι πτῶμα... κατὰ παραγγελιαν..'

ἀκμαῖο, δροσερό, ἔχει χίλια ἀνατομικὰ καὶ ἄλλα χαρίσματα. Γιὰ νὰ σᾶς 'δῶ; Ἄ, τί καρδιά! Ἄ! τί σηκῶτι! Ὑπήχξατε γλεντζές; — Τὸ ὁμολογῶ, ναί.—Ἄ, τὸ πτῶμα ἑνὸς γλεντζέ! τί εὕρημα! Τί ἀτόκτημα! Μὰ μόνο τὸ σηκῶτι σας ἀξίζει χιλιαδες! Μὰ καὶ τὰ ρέστα σας... Δὲν θὰ πεταξουμε τίποτε ἀπό σᾶς, σᾶς βεβαιῶ! Εἰσθε σᾶς λέγω σὰν νὰ σᾶς εἴχαμε παραγγελία! Ὅλη σας τὴν ζωὴν δουλεύατε γιὰ νὰ δημιουργήσετε ἕνα ὑπέροχο πτῶμα! Εἰσθε εὐῆμα!»

ΘΕΩΝΗ. Μὰ μπροῦσε καὶ σοῦ μιλοῦσε τέτοια γλώσσα;

ΡΕΜΠΕΣΚΕΣ. Ἄ, ὁ ἰατρὸς ἐκείνη τὴ στιγμὴ δὲν ἤταν παρὰ γιατρός. Ἤτανε τόσο ἐνθουσιασμένος ποὺ νόμιζα πὼς ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ θὰ χυνόταν ἀπάνου μου καὶ θὰ μὲ πετσόκοβε... Ἄ, τί χαρά, ἔνοιωσα ἐκείνη τὴ στιγμὴ, Θεώνη! Ὁ νοῦς μου 'πῆγε σ' ἐσέ. Ἡμτοροῦσα ἐπὶ τέλους νὰ σοῦ προσφέρω ἕνα ποσόν, ἀπέναντι τῶν τόσων ποὺ σοῦ ὤφειλα. Ἐγύρισα στὸ γιατρὸ με σοβαρότητα: «Κάμετε τὰς προτάσεις σας, τοῦ εἶπα!». Ἐπέσαμε σὲ συμφωνία. Στὴν ἀρχὴ ὁ γιατρος μοῦ ἔδινε ἕξη χιλιάδες δραχμές, ἔπειτα ἀνέβηκε στὶς ὀκτὼ ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως, νὰ ἀκολουθήσω γιὰ λιγες μέρες μιὰν ὡρισμένη δίαιτα πρὶν αὐτοκτονήσω.

ΘΕΩΝΗ *(Περίεργη).* Τί δίαιτα;

ΡΕΜΠΕΣΚΕΣ. Μοῦ ἔδωκε μερικὰ σκονάκια νὰ παίρνω κάθε πρωΐ. Λόγοι ἐπιστημονικοί. Ἐπὶ πλέον...

ΘΕΩΝΗ. Τί;

ΡΕΜΠΕΣΚΕΣ Μοῦ ἀπαίτησε νὰ τὸ ὑῖξω μιὰ βδομάδα στὴν καλοζωΐα καὶ στὸ γλέντι... Πρέπει πρὶν αὐτοκτονήσω νὰ ἀποκτήσω ὡρισμένο πάχος.

ΘΕΩΝΗ. Φτάνει πιά! Δὲν μπορῶ ν' ἀκούω τέτοια πράγματα. Ἂν τὸ κάνῃς αὐτὸ γιὰ μένα δὲν τὸ δεχομαι.

ΡΕΜΠΕΣΚΕΣ. Προτιμᾶς λοιπὸν νὰ πέσω στὶς γραμμὲς τοῦ σιδηροδρόμου καὶ νὰ γίνω λυθμα κάτου ἀπὸ τὴ μηχανὴ ἀντὶ νὰ διαθέσω τὸ πτῶμά μου ἐπωφελῶς καὶ γιὰ σὲ καὶ γιὰ τὴν ἐπιστήμη; Ἄ, τὸ βλέπω, κλονίζεσαι! Λοιπόν, ἄς μὴ συζητοῦμε μαιαίως! Τί λέγαμε; Ἄ, μιλοῦσαμε γιὰ τὸ πάχος. Ναί, πρέπει νὰ πεθάνω παχὺς ἂν δὲν θέλω νὰ χάσω ἕνα μέρος τῆς ἀξίας μου. Δυσυχῶς ὅμως ὑπὸ αἱς σημερινὰς περιστάσεις αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ.

ΘΕΩΝΗ. Δὲν καταλαβαίνω.

ΡΕΜΠΕΣΚΕΣ. Εἶναι ἁπλοῦν! Ὁ γιατρός μοῦ διατάσσει γεννᾶιο φαγοπότι καὶ ἐγὼ εἶμαι ἄψιλος. Μοῦ χρειάζονται τοὐλάχιστον χίλιες δραχμὲς γιὰ μᾶς βδομάδας καλοπέρασι καὶ ἐγὼ δὲν ἔχω πεντάρα. Λοιπὸν τὸ ζήτημα τίθεται ὡς ἑξῆς: Ἢ νὰ δαπανήσουμε χίλιες δραχμές, ἢ νὰ χάσουμε τὸ κέρδος. Φυσικὰ τὸ πρῶτο εἶναι προτιμότερο. Λοιπὸν κρίνε καὶ ἀποφάσισε.

ΘΕΩΝΗ. *(Μόνη, σιγά).* Χαμένος καὶ χαμένος! *Προχωρεῖ πρὸς τὸ βάθος, ἀνοιγει ἕνα συρτάρι πέρνει χίλιες δραχμὲς καὶ γυρίζει).* Ἐδῶ εἶναι χίλιες δραχμές. Πάρτες. Τοὐλάχιστον ἔτσι θὰ πεθανῃς εὐχαριστημένος.

ΡΕΜΠΕΣΚΕΣ *(Τσεπώνει τὰ χρήματα).* Ἀντίο Θεώνη! Θὰ σὲ κρατήσω ἐνήμερον τῆς πορείας τοῦ ζητήματος. Ἀντίο γιὰ πάντα! (Φεύγει).

II

Ἕνδεκα Ἰανουαρίου

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

«Κυρίαν Θεώνην Ρεμπεσκέ.

Συστάσει Ἰατροῦ ἀναχωρῶ Αἴγιναν. Κλῖμα ἐνισχυτικὸν πάχους.

Ἀλέκος»

Δεκαπέντε Ἰανουαρίου

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

«ΑΙΓΙΝΑ. Κλῖμα Αἰγίνης ἀκατάλληλον. Ἀπώλεσα ἕνα κοιλὸν πάχους μου. Ἀναχωρῶ Πόρον. Ἀποστειλατε ἑτέρας πεντακοσίας δραχμάς.

Ἀλέκος»

Δέκα ὀκτὼ Ἰανουαρίου

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

«Κυρίαν Θεώνην Ρεμπεσκέ.

ΠΟΡΟΝ. Χρήματα ἐλήφθησαν. Ἰατρὸς ἀφίκετο σήμερον. Διαπραγματεύσεις συνεχίζονται. Πάχος ἀνεκτὸν. Ἀναμένω. Ἀποστείλατε ἑτέρας πεντακοσίας. Κέρδος βέβαιον.

Ἀλέκος

Ἀπάντησις (αὐθημερόν).

«Κύριον Ἀλέκον Ρεμπεσκὴν Πόρον

Διακόψατε διαπραγματεύσεις. Παραιτοῦμαι τοῦ κέρδους. Δύνασθε νὰ αὐτοκτονήσητε αὐθημερόν.

Θεώνη»

ΘΕΜΟΣ ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΣ

ΤΟ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ ΤΟΥ CLAUDE FARRÈRE

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΟΥ ΣΚΟΤΩΣΕ

— Δὲν ἔχει μέσα χρήματα δικά μου...

.... Καὶ πληρώνω μὲ μιὰ λίρα τουρκικὴ τὴν ὁποίαν βγάζω ἀπὸ τὸ δικό μου πορτμονέ....

Ὁ Μεχμὲτ Πασσᾶς, ὀρθιος καὶ ἄφωνος, κυττάζει τὸ διρμάτινο αὐτὸ πορτοφόλι καὶ κυττάζει κ' ἐμένα.... Τὰ μάτια του καρφώνονται στὰ δικά μου.... Σκέπτεται....

Περιμένω ν' ἀκούσω, νὰ ἰδῶ..... ἀγωνιῶ.... Ἕνα, δύο, τρία λεπτά.... Δὲν κρατιέμαι. Ὑποκλίνομαι ἀμέσως καὶ ζητῶ συγνώμην ἀπὸ τὸν Μεχμὲτ Πασσᾶ.... Δὲν εἶπα λέξι.....

Ἐκεῖνος σοβαρός, μοῦ ἀνταποδίδει τὸ χαιρετισμό μου:

— Πηγαίνετε στὴν εὐχῆ τοῦ Ἀλλάχ, Κύριε Συνταγματάρχα.... Ὁ Θεὸς μαζί σας.....

XLII

Παρασκευὴ 16 Δεκεμβρίου

Στὸ σταθμὸ τοῦ Σιρκετζῆ. Τὸ Ὀριάν-Ἐξπρὲς εἶνε ἑτοιμο ν' ἀναχωρήσῃ.

Φεύγω πιὰ ἀπὸ τὴν Σταμπούλ καὶ ἀπὸ τὴν Τουρκία... καὶ δὲν σκέπτομαι νὰ ξαναγυρίσω πιά. Ἐξήτησα τὴν ἐτησία μου κανονική ἄδεια. Ἐν τῷ μεταξὺ κάποιος ἄλλος θὰ ἔλθῃ εἰς ἀντικατάστασίν μου. Ἐγὼ γυρίζω πάλι στὸ στρατό μου καὶ θὰ εἶμαι εὐτυχὴς ὁπουδήποτε καὶ ἂν μὲ στείλουν. Προτιμῶ μιὰ μικρὴ Γαλλικὴ ἐπαρχία! .... Νὰ.... πέρα ἐκεῖθε .... στὴν Ἀνατολικὴ Γαλλία .....

Στὸ σταθμὸ μὲ συνώδευσαν ἀρκετοὶ φίλοι. Τώρα πιὰ δὲν τελείωσαν. Ἔφυγα ἀπὸ τοὺς κακοὺς καὶ ἀπὸ τοὺς καλούς.

Τώρα πιὰ βρίσκομαι μόνος στὴν παπετσαρισμένη καμπίνα μου, στὸ κουπέ μου—σ' αὐτὴ, τὴ μικρὴ φυλακὴ στὴν ὁποία πρόκειται νὰ περάσω τρεῖς ὁλόκληρες ἡμέρες.

Καὶ ὅμως αὐτὴ ἡ Τουρκία τὴν ὁποία ἀφήνω τώρα, εἶνε δεμένη μαζί μου... μὲ τὸ νοῦ μου, μὲ τὴ σκέψι μου, σὲ ἀπεριγράπτο βαθμό.. Καὶ ὅμως φεύγω... Δὲν μπορῶ φυσικὰ νὰ μείνω πιά! Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κάθωμαι πιὰ στὸν τόπο ποὺ εἶναι θαμμένος ὁ Ἀχμὲ βάλδος Φέλκλαντ, στὸν τόπο ὅπου ἡ χῆρα του πρόκειται πιὰ νὰ ζήσῃ ἐλεύθερη.

Ἐπερίμενα ἀκόμα πέντε μέρες γιὰ νὰ βεβαιωθῶ πὼς ἐγκατελείφθη πιὰ κἄθε εἴδους κατηγορία ἐνχντίον της. Τελείωσε! Τώρα πιὰ δὲν πηγαίνουν θαυμάσια.. θαμάσια.

"Ἄ! τὸ τραῖνο! νά! φωτζῆ.. Θεέ μου!. μοῦ φαίνεται πὼς μοῦ ξεριζώνουν τὰ νεῦρα μ' αὐτὸ τὸ σφύριγμα...

Φεύγουμε. "Ἐξω ἀπ' τὸ Σταθμό!—Νέ! ἀριστερὰ ἡ θάλασσα τοῦ Μαρμαρᾶ, πλημμυρισμένη στὸν ἥλιο. Δεξιὰ τὸ Παληὸ Σεράγι μὲ ὅλα τὰ μαρμάρινα παραπετήματά του, ἀναπαύονται μέσα σ' ἕνα δάσος ἀπὸ κυπαρίσσια.

Πέρα ἡ ἀπέραντη Σταμπούλ...

—Κύριε Συνταγματάρχα: "Ωστε θὰ ἔχω τὴν εὐχαρίστησι νὰ συνταξιδεύσω μαζί σας;..

Ὁ Μεχμὲτ Ζζκλετὶν πασσᾶς, μὲ χαιρετᾶ ὀρθιος ἀπὸ τὸ διάδρομο τῆς Καμπίνας:

—"Ἄ! Στρατηγέ μου! ἐσύ; Τί ἔκπληξις... τὶ εὐχαρίστη ἔκπληξις!..

—Ναί! Πηγαίνω ἀποστολή. Ἡ Μ. του, ὁ Σουλτάνος, μὲ στέλνει στὸ Βερολίνο νὰ διαπραγματευθῶ τὴν ἀγορὰ πυροβόλων....

"Ἀγορὰ πυροβόλων; Ὦ! τὰ συγχαρητήριά μου! Πρώτης τάξεως τιμή.... Εἰσθε ὅμως ὑποχρεωμένος νὰ παραιτηθῆτε ἀπὸ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο ἤ;

—"Ὀχι! Ἡ Α. Μ. μοῦ τ' ἀνέθεσε καὶ τὰ δύο. Καὶ τὰ ἀπὼν θὰ διατηρήσω καὶ τὴ θέσι μου στὸ Συμβούλιο.

—Τότε ἀκόμη μιὰ φορὰ τὰ συγχαρητήριά μου!

Καὶ φεύγετε ἀληθεια καὶ στὴν κατάλληλη ἐποχή... Ἀλήθεια, ἀκόμα δὲν ἔλαβα τὴν εὐκαιρία νὰ εὐχαριστήσω τὴν ἐξοχότητά σας γιὰ τὴν ὑπόθεσι Φέλκλαντ... Ἡ ἀδωώτης αὐτῆς τῆς γυναίκας πιὰ δὲν ἐπιτρέπει καμιὰ ἀμφιβολία ἤ;

—Ναί! Ἀλλὰ ἐγὼ δὲν ἔκανα τίποτε. Ὅ,τι ἔγινε, ἔγινε τῇ ἐπεμβάσει τοῦ Ἰδιου τοῦ Σουλτάνου προσωπικῶς.

—Πῶς;

—Ἀπλούστατα· ἐγὼ διεβίβασα ἐγγράφως τὰ γεγονότα στὴν Α. Μ. καὶ ταυτοχρόνως ἐξήτησα μιὰ ἀκρόασι παρ' αὐτῷ, ἡ ὁποία καὶ μοῦ ἐδόθη ἀμέσως....

—Λοιπόν;

—Τότε ἐξέθεσα καὶ προφορικῶς τὰ πράγματα στὴν Α. Μ. Ὑπῆρχαν καὶ ἀπόψεις τὰς ὁποίας δὲν ἤτο δυνατὸν νὰ γράψω. Ἐξηγήθηκα λοιπὸν περισσότερα καὶ ὡνόμασα μάλιστα ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἐνόμιζε ὑπεύθυνον...

—Ὁ Σουλτάνος—κανεὶς λοιπὸν στὴν Εὐρώπη δὲν γνωρίζει, δὲν κατάλαβε, δὲν μπορεῖ νὰ κατάλαβῃ τὴ πρᾶγμα εἶναι ὁ Σουλτάνος! Οὔτε καὶ σεῖς ἀκόμα τὸ ἔτυχε νὰ τὸν ἰδῆτε τότε στὸ Σελαμλίκι....—Λοιπὸν ὁ Σουλτάνος μὲ ἄκουσε προσεκτικά, σιωπηλός: Ὕστερα ἄρχισε νὰ προσεύχεται. Ὁ Ἀλλὰχ τὸν ἐβοήθησε, τὸν ἐφώτισε: "Ημουν γονατιστός:

(Ἀκολουθεῖ)

ΜΕΡΙΚΑΙ ΑΚΤΙΝΕΣ ΦΩΤΟΣ ΕΙΣ ΕΝΑ ΚΟΣΜΟΝ ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ ΣΚΟΤΕΙΝΟΝ ΚΑΙ ΑΔΙΑΠΕΡΑΣΤΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΣ Η ΜΕΤΑΨΥΧΙΚΗ ΕΙΣ ΟΛΙΓΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

[ΕΠΙ ΤΗ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΠΟΛΥΚΡΟΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ ΔΡΟΣ RENES UDRE: "ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΝ ΜΕΤΑΨΥΧΙΚΗΝ„]

Αἱ διάφοροι μαντεῖαι.

Τὰ διάφορα εἴδη τῆς μαντείας τὰ γνωστὰ ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα ἀκόμη, ὅπως ἡ χαρτομαντεία, ἡ χειρομαντεία, ἡ μαντεία διὰ τῶν κατακαθισμάτων τοῦ καφέ, ἡ μαντεία διὰ τῆς ἄμμου, τοῦ λευκώματος τοῦ αὐγοῦ, τοῦ κεριοῦ, τῶν βελονῶν κλπ., εἶνε μέσα, τὰ ὁποῖα μεταχειριζονται τὰ κρυπταισθητικὰ μέντιουμ διὰ νὰ ἀναπτύξουν δύ' αὐτῶν μίαν ὑπνοσιδῆ κατάστασιν ἐν νοήσει. Αἱ μορφαὶ τῶν χαρτιῶν, τὰ κατακαθίσματα τοῦ καφέ, τὰ νεφελώματα τοῦ ἀσπροδιδοῦ τοῦ αὐγοῦ κλπ. ἀποτελοῦν μέσα, διὰ τῶν ὁποίων διεγείρεται ἡ ὑποσυνείδητος δρασις. Εἰς τὰς τοιαύτας περιπτώσεις ἡ συσσώρευσις διαφόρων σημείων ἢ τὸ σύμπλεγμα γραμμῶν διαφοροτρόπως φωτισμένων, προσφέρουν εἰς τὰ μέντιουμ σημεῖα ἀρετηρίας καὶ τὰ ἀποπλανοῦν, οὕτως εἰπεῖν, ὡδηγοῦντα αὐτὰ εἰς τὴν παραίσθησιν. Ὁ Myers κατέδειξε διὰ πολλῶν πειραμάτων, ὅτι τὰ τοιαῦτα μέσα διευκολύνουν τὴν ἐξωτερίκευσιν τῶν ἐσωτερικῶν εἰκόνων. Ἐν γένει δὲ ἀρκετὰ πειράματα τηλεπαθείας δεικνύουν, ὅτι ἡ παραλαβὴ τῆς ἐπουσιωδεστου διαγγελίας εὐνοεῖται ἀπὸ τὴν θεώρησιν ἐξωτερικῶν ἀντικειμένων.

Τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ μὲ τὴν θεώρησιν ἐπιφανειῶν ἀντικατοπτριστικῶν, ὕδατος λ. χ. ἐλαίου, κατόπτρων, ὑαλίνων σφαιρῶν κλπ., τὰ ὁποῖα ἀπὸ ἀμνημονεύτων χρόνων ἀποτελοῦν τὴν κατοπτρομαντείαν. Τὸ μέσον αὐτὸ τῆς κρυπταισθησίας ἔγινεν ἀφορμὴ νὰ γίνουν πολυάριθμοι ἐργασίαι, ἰδίως εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου ὑπάρχει καὶ μία Ἑταιρεία κρυσταλλομαντείας. Τίποτε δὲν εἶνε ἀποδεδειγμένον καλύτερον σήμερον ἀπὸ τὴν ὑποφυσικὴν ὅρασιν στὸ κάτοπτρον ἢ ὁποία ἄλλως τε δὲν εἶνε παρὰ μία ἀπὸ τὰς ποικιλίας τῆς κρυπταισθησίας. Ἡ Λὶς Χ. ἡ ὁποία ἐγκαινίσε τὰς ἐρεύνας τοῦ εἴδους αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀγγλικὴν S. P. R., ἐταξινόμει τὰ δράματά της εἰς τρεῖς ὁμάδας: Ἰον Ἀναμνήσεις καὶ εἰκόνες φαντασιώδεις. 2ον Συνδυασμὸς καὶ ἐπεξεργασία τῶν ἀναμνήσεων. 3ον Ὁράματα ὑπερφυσικά. Ὅλα αὐτὰ τὰ δράματα ἦσαν εἰς χρώματα ἀληθινὰ καὶ ἐφαίνοντο ἀντικειμενικὰ εἰς τὸ ὅτι ὁ φακὸς ἠδύνατο νὰ τὰ μεγεθύνῃ. Τοῦτο εἶνε σύμφωνον πρὸς τὸν νόμον τοῦ Binet καὶ Féré, κατὰ τὸν ὁποῖον τὸ φαντασιακὸν ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον φαίνεται καὶ τὴν παραίσθησιν, γίνεται ἀνιλιπτὸν ὑπὸ τὰς ἰδίας συνθήκας, ὡσὰν νὰ ἦτο τοῦτο πραγματικόν. Ἡ παραγωγὴ παρεικόνων καὶ συμπληρωματικῶν χρωμάτων εἰς τὴν Δδα Χ. καὶ εἰδικὰ μέντιουμ πιστοποιεῖ, ὅτι ἡ ὁραματικὴ παραίσθησις εἶνε ἢ ἰδία μὲ τὰς παραισθήσεις, τὰς ὀφειλομένας εἰς τὴν ὑπνωτιστικὴν ὑποβολήν. Αἱ εἰκόνες τῆς κατοπτρομαντείας δύναται νὰ διατηρηθοῦν μέχρι πέντε λεπτῶν τῆς ὥρας. Γενικῶς αἱ εἰκόνες αὗται εἶνε σκηναὶ ταχεῖαι καὶ ζωντανάι, ὅπως μία κινηματογραφικὴ ταινία. Ἡ ὑπερφυσικὴ γνῶσις πάρχει ἀκόμη ἐνίοτε καὶ ἐδῶ μορφὴν συμβολικὴν ὅπως ἐν γένει εἰς ὅλας τὰς ποικιλίας τῆς κρυπταισθησίας.

***

Διὰ νὰ ἴδῃ κανεὶς μέσα εἰς τὸ κρύσταλλον τοποθετεῖται ἐν πλήρει φωτὶ ἡ εἰς ἡμίφως, καθισμένος ἀπέναντι τῆς σφαίρας, τὴν ὁποίαν ἀπομονώνουν ἐπὶ ἑνὸς βάθους ἀπὸ μαῦρον ὕφασμα. Ἡ σφαῖρα αὐτὴ τῆς ὁποίας τὸ μέγεθος ποικιλλεῖ ἀπὸ 1 ἕως 10 ἑκατοστόμετρα εἰς διάμετρον, δύναται νὰ εἶνε ἀπὸ γυαλὶ ἁπλοῦ ἢ ἐλαφρῶς χρωματισμένον. Τὸ μέντιουμ παρατηρεῖ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς σφαίρας. Ὕστερα ἀπὸ ὀλίγο ἡ διαφάνεια τοῦ γυαλιοῦ ἀρχίζει νὰ ἀλλοιώνεται καὶ ἐμφανίζονται τὰ ὁράματα. Ἡ κρυσταλλοσκοπία εἶνε ἐξαίρετον μέσον νὰ δέχεται ἕνα μέντιουμ τηλεπαθητικὰς ἐπικοινωνήσεις.

Μὲ τὴν χρῆσιν ἑνὸς θαλασσίου κογχυλίου δύναται ἐπίσης ἕνα μέντιουμ νὰ ἔχῃ παροισθήσεις ἀκουστικάς, αἱ ὁποῖαι σχετίζονται εἴτε μὲ φωνάς, εἴτε μὲ μουσικὴν καὶ αἱ ὁποῖαι ἔχουν συχνὰ χαρακτῆρα προφητικόν.

Ἡ μαντικὴ ῥάβδος.

Ἕνα ἀπὸ τὰ μᾶλλον ἀξιοπαρατήρητα φαινόμενα τῆς κρυπταισθησίας, γνωστὴ ἐπίσης ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος εἶνε καὶ ἡ μαντικὴ ῥάβδος, ἡ ὁποία χρησιμεύει διὰ νὰ ἀνακαλύπτωνται αἱ πηγαί, τὰ μέταλλα καὶ τὰ ὑπόγεια μεταλλεῖα. Τὰ μντιουμ, τὰ ὁποῖα ἔχουν τὴν ἰδιότητα αὐτήν, ὀνομάζονται ὑδρομάνειες, ἐδροσκόποι, ὑδρογνώμονες, ῥαβδομάντεις, κλπ. Μεταχειρίζονται μίαν ῥάβδον δικλωτήν, γενικῶς ἀπὸ κοκκινέα, ἔχουσαν δὲ σχῆμα V ἀνεστραμμένου καὶ 40 ἑκατοστομέτρων περίπου ὕψους. Ἡ ῥάβδος αὐτὴ κρατεῖται ὁριζοντίως μὲ τὸν ἕνα κλάδον σὲ κάθε χέρι, μὲ τὴν παλάμην ἐπάνω θεν καὶ τοὺς ἀγκῶνας συφιγμένους στὸ σῶμα. Ὅταν διατρέχεται τὸ πρὸς ἐξερεύνησιν ἔδαφος, κλίνει αὐτὴ εἴτε πρὸς τὴν μίαν εἴτε πρὸς τὴν ἄλλην διεύθυνσιν κατὰ τρόπον ἀκαταμάχητον, ἐὰν ὑπάρχῃ νερὸ εἰς τὸ ἔδαφος.

Τὸ φαινόμενον αὐτὸ σπουδασθὲν ἀπὸ τοῦ 1852 ἀπὸ τὴν Ἐπιστημονικὴν Ἀκαδημίαν τῶν Παρισίων, ἀναγνωρίσθη ἐπισήμως μόλις κατὰ τὸ 1913. Ἀντικείμενα μεταλλικά, ταφέντα, ἀνεκαλύφθησαν εὐχερέστατα. Ὄχι διεγώτερον ἀκριβῆ ἀποτελέσματα ἐπετεύχθησαν παρουσίᾳ τοῦ καθηγητοῦ Viré τοῦ Μουσείου ἀπὸ τοὺς Robst, Pelaprat καὶ Mermet ἄνωθεν τοῦ βαράθρου τοῦ Padirac. Μέχρις 25 μέτρων ἡ βαθύτης τοῦ ὕδατος ὑπεδείχθη ἐπακριβῶς ὑπὸ τῶν ὑδρογνωμόνων. Ἕκαστος ἄλλως τε ἀπ' αὐτοὺς ἔχει τὴν μέθοδόν του καὶ τὰς προσωπικάς του ἀντιδράσεις, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐπιβεβαιώνει τὴν μεταψυχικὴν φύσιν τοῦ φαινομένου. Ὁ Landesque μεταχειρίζεται ἕνα σύρμα ἀπὸ μόλυβδον, τὸ ὁποῖον ταλαντεύεται, ὅταν ὑπάρχῃ ρεῦμα ὕδατος ὑπὸ τὸ ἔδαφος καὶ συστρέφεται, ὅταν ὑπάρχῃ κοιλότης. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἡ παρουσία μεταλλου καὶ μεταλλικῶν ἀκόμη νομισμάτων εἰς τὴν τσέπην, δύναται νὰ ἀσκήσῃ ἐπιρροὴν διαταρακτικὴν ἐπὶ τοῦ μέντιουμ. Ἐμβαδύνοντες εἰς τὴν πεῖραν των οἱ ὑδρογνώμονες φθάνουν εἰς βαθμὸν ἱκανότητος καταπληκτικὸν εἰς τὸ νὰ ἀνακαλύψουν πηγὰς ὕδατος ἢ μεταλλεῖα ὑπόγεια.

***

*Ὁ Chevreul εἰς ἕνα περίφημον ὑπόμνημά του ἀπέδωσε τὴν κίνησιν τῆς ῥάβδου εἰς τὰς ἀσυνειδήτους μυϊκὰς κινήσεις τοῦ ὑδρογνώμονος. Αὐτὸ ὅμως εἶνε ἁπλῶς ἡ ἀρχὴ μιᾶς ἐξηγήσεως, διότι ὑπολείπεται νὰ γνωρίζωμεν διατί τὸ ἀσυνείδητον ἀντιλα

Η ΚΥΡΙΑ ΒΙΖΕ-ΛΕ-ΜΠΡΑΙΝ ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΙΚΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Η Κυρία Βιζὲ Λὲ Μπραίν.

Ἡ Ἐλισάβετ Βιζὲ Λὲ Μπραίν, εἶναι ἡ προμήτωρ ὅλων τῶν γυναικῶν ζωγράφων ποὺ κατακλύζουν τὴν σημερινὴν τέχνην. Ἀλλὰ ποία διαφορὰ ἀντιλήψεως! Αἱ σημεριναὶ ζωγράφοι — γυναῖκες ἐπιζητοῦν νὰ ἐπιδείξουν ἕνα ἀνδρισμόν, μίαν δύναμιν, ἡ ὁποία εἶναι μακρὰν ἀπὸ κάθε ἀληθινὴν γυναῖκα. Ἡ ἐπίδειξις αὐτὴ τῆς ψευτικης, ἰσχυρᾶς καὶ δυναμικῆς ἀντιλήψεως, πόσον ἀπομακρύνει ἀπὸ τὴν ἀληθινὴν τέχνην, ἀφοῦ ἕνα αἰώνιον καὶ ἀναλλοίωτον στοιχεῖον τῆς τέχνης εἶναι τὸ αὐθόρμητον καὶ ἀνεπιτήδευτον.

Ἡ Βιζὲ Λὲ Μπραὶν ἦτο γυναῖκα καὶ ἔμεινε γυναῖκα καὶ ὡς ζωγράφος. Ἀνέπτυξεν ἕνα ἰσχυρὸν τάλαντον καλλιτέχνου, μέσα εἰς τὸ πλαίσιον τῆς γυναικείας ὑποστάσεως.

Κομψὴ καὶ λεπτή, ἔψαλε εἰς μίαν συντονίαν θερμῶν τόνων καὶ ἐλκυστικῶν χρωμάτων τὴν γυναικείαν χάριν, τὴν εὐτυχίαν τῆς μητρότητος, τὴν μακαριότητα τῆς λατρευομένης μητρός.

Ὑπῆρξεν ὡραία, γοητευτικὴ καὶ τοιαύτη ἔμεινεν εἰς τὴν ἐντύπωσίν μας, ἀπαστράπτουσα ἀπὸ νεότητα, ἂν καὶ ἀπέθανε γραῖα.

Ἔμεινεν ἡ ὡραία αὐτοπροσωπογραφία της μὲ τὴν κόρην, καὶ μᾶς δίδει μίαν ἐντύπωσιν αἰωνίας νεότητος τόσον ἐπιθυμητῆς πρὸ παντὸς ἀπὸ τὴν γυναῖκα.

Ἦτο ἡ κόρη τοῦ μετρίου προσωπογράφου Λουδοβίκου Βιζέ. Ὁ ἄσημος αὐτὸς ζωγράφος εἶχε νὰ παλαίση μὲ τὸν Γκραίζ, τὸν Σαρντέν, τὸν Λὰ Τούρ, καὶ δὲν ἦτο εὔκολον νὰ νικήση.

Καὶ ἦτο πεπρωμένον τὸ ὄνομά του νὰ μείνη μέχρις ἡμῶν, χάρις εἰς τὴν τέχνην τῆς χαριτωμένης αὐτῆς κόρης του, ἡ ὁποία οὐδέποτε ἐλησμόνησε ὅτι ἦτο γυναῖκα.

Τὸ περιβάλλον τοῦ καλλιτέχνου πατρὸς ἐπηρέασε βεβαίως πολὺ τὴν μικρὰν Ἐλισάβετ. Μαθήτρια ἀκόμη εἰς τὸ μοναστήριον, τὸ χρησιμεῦον ὡς σχολεῖον της, ἐγέμιζε τὰ τετράδια καὶ τὰ βιβλία της μὲ ἰχνογραφήματα.

Ὁ πατὴρ ἐκολακεύετο μὲ τὰ πρῶϊμα καλλιτεχνήματα τῆς κόρης του.

Ἡ μικρὰ Παρισινή, διότι ἦτο καθεαυτὸ Παρισινή, γεννηθεῖσα κατὰ τὸ 1759 εἰς τὴν ὁδὸν Κοκιγιέρ, ἔμεινε ὀρφανὴ εἰς ἡλικίαν δέκα τριῶν ἐτῶν. Εἰς τὸν κύκλον τῶν πατρικῶν γνωριμιῶν εὑρέθη ὁ Ντοαγέν, μέτριος καὶ αὐτὸς ζωγράφος, καὶ ἐπροστάτευσε τὴν ὀρφανήν. Τῆς ἐνέπνευσε τὸ θάρρος καὶ τὴν δύναμιν νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν ζωγραφικὴν καὶ ὁ Μπριάρ, ἄλλη μετριότης καλλιτεχνικὴ παρ' ὅτι ἦτο καὶ μέλος τῆς καλλιτεχνικῆς Βασιλικῆς Ἀκαδημίας, ἦτο ὁ πρῶτος διδάσκαλός της.

Πολὺ γρήγορα ἔγινε γνωστὴ ὡς ζωγράφος. Ἡ χάρις τῆς νεότητος καὶ τῆς καλλονῆς συνδυαζομένη μὲ την καλλιτεχνικὴν δύναμιν ἐγοήτευσεν ὅσους τὴν ἐγνώριζαν καὶ ἀπὸ ἐπιτυχίας εἰς ἐπιτυχίαν ἔφθασε μέχρι τῶν ἀνακτόρων καὶ ἔγινε ἡ ἐπίσημος ζωγράφος τῆς Μαρίας Ἀντωανέττας.

Ὁ Βερνέ, ὁ μεγάλος θαλασσογράφος, ὁ πατὴρ τοῦ Κὰρλ Βερνέ, τοῦ ζωγράφου τῶν μαχῶν, ἔδωσε μίαν συμβουλὴν εἰς τὴν Ἐλισάβετ Βιζέ.

«Μὴ ἀκολουθῇς, παιδί μου, καμμιὰ σχολή. Συμβουλεύου ὅσω θέλεις τὰ ἔργα τῶν μεγάλων ζωγράφων τῆς Ἀναγεννήσεως, ἀλλὰ πρὸ παντὸς σπούδαζε τὴν φύσιν. Αὐτὴ εἶναι ὁ μεγαλύτερος διδάσκαλος!»

Καὶ φαίνεται ὅτι ἠκολούθησε αὐτὴν τὴν συμβουλήν. Αὐτὸ τὴν ἔσωσε ἀπὸ τὴν συμβατικὴν τέχνην τῆς ἐποχῆς της, ἀπὸ τὴν ὁποίαν δὲν ἐσώθη οὔτε ὁ Νατιέ.

Βεβαίως δὲν ἔφθασε τὸν Καντὲν Λὰ Τούρ, οὔτε ἀκόμη τὸν Σαρντέν. Ἀλλὰ ἔχει εἰς τὸ ἐνεργητικόν της ὅτι μᾶς ἔδωσε ἀληθινὰς προσωπογραφίας τῆς γυναικός, χωρὶς νὰ περιφρονήση τὴν δεξιοτεχνίαν της, καὶ προσέθεσε καὶ αὐτὴ ἕνα λίθον εἰς τὸ μεγάλον καλλιτεχνικὸν οἰκοδόμημα τῆς Γαλλίας. Γυνὴ αὐτή, ὑπῆρξεν ἀπαράμιλλος ζωγράφος ῆς γυναικὸς εἰς τὸ περιβάλλον τῆς οἰκογενειακῆς ζωῆς, ἀλλὰ καὶ τὸν διάκοσμον τῆς κομψότητος καὶ τῆς γοητείας της.

Μόλις δέκα πέντε ἐτῶν, εἶναι διάσημος. Ὁ κόσμος τῶν ἀνακτόρων καὶ τῶν μεγάρων συχνάζει εἰς τὸ ἐργαστήριόν της. Γίνεται τὸ ἐντευκτήριον ὅλων τῶν καλλιτεχνῶν καὶ δὲν προφθάνει πλέον τὰς παραγγελίας.

Ἡ εὐτυχία τῶν νεανικῶν της ἐτῶν σκιάζεται ἀπὸ ἕνα ἀτυχῆ γάμον τῆς χήρας μητρός της. Εὐτυχῶς διὰ τὴν Ἐλισάβετ μία φίλη τῆς μητρός της, χήρα ἑνὸς γλύπτου, ἀναλαμβάνει ὑπὸ τὴν προστασίαν της τὴν ζωγράφον καὶ εἰς ἕνα περίπατον εἰς τὸ Μαρλὺ συναντᾶται πρώτην φορὰν μὲ τὴν Μαρίαν Ἀντωανέτταν.

Δέκα ἐννέα ἐτῶν ἐκλέγεται μέλος τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Ἁγίου Λουκᾶ καὶ ἕνα μέλλον ἔνδοξον ἀνοίγεται ἐμπροστά της.

Ὁ γάμος της εἶναι μία σκιὰ εἰς τὸ φῶς αὐτὸ τῆς εὐτυχίας. Ἕνας ἔμπορος εἰκόνων κατώρθωσε νὰ τὴν πείση ὅτι θὰ εἶναι εὐτυχὴς ὑπανδρευομένη αὐτόν.

Τὸ ἐπίστευσε, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἡ ἀφύπνισις ἦτο ὀδυνηρά. Σπάταλος ὁ σύζυγός της Λὲ Μπραίν, ὄνομα τὸ ὁποῖον ἡ ζωγράφος ἀφῆκε ἀθάνατον, χαρτοπαίκτης καὶ ὄχι πολλῆς εὐθιξίας, ἐσκόρπισε την περιουσίαν του καὶ ἔβαλε χέρι εἰς ὅσα ἐκέρδιζε ἡ φήμη τῆς γυναικός του.

Ἡ Ἐλισάβετ χάριν ἑνὸς χαριτωμένου πλάσματος, τῆς κόρης της, ὑπέφερε τὸν ἀνάξιον σύζυγον. Εὐτυχῶς ἡ φήμη της ηὔξανε καθ' ἡμέραν. Παραγγελίαι ἤρχοντο σωρηδόν, καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ Δούκισσα τῆς Ὀρλεὰν ἐδέησε νὰ περιμένη σχεδὸν ἕνα ἔτος διὰ νὰ ἔλθη ἡ σειρά της.

Τὴν ὠνόμαζαν «ἡ ὑπερηφάνεια τῆς Γαλλίας» καὶ ὁ Λὰ Ἄρπ, ἐκφωνῶν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν «Τὸ ἐγκώμιον τοῦ γυναικείου πνεύματος», φέρει ὡς παράδειγμα τὴν ζωγράφον καὶ ὅλη ἡ ὁμήγυρις μαζὺ μὲ τὴν Δούκισσαν τῆς Σὰρτ καὶ τὸν Βασιλέα τῆς Σουηδίας χειροκροτεῖ ὀρθία τὴν κατακόκκινην ἀπὸ τὴν συγκίνησιν ὡραίαν ζωγράφον.

Αὐτοπροσωπογραφία μετὰ τῆς κόρης της.
[Μουσεῖον τοῦ Λούβρου]

Η Βιζὲ Λὲ Μπραὶν ἐζωγράφισε σχεδὸν τριακοντάκις τὴν Μαρίαν Ἀντωανέτταν καὶ μιὰ οἰκειότης ἐγεννήθη μεταξὺ τῶν δύο προνομούχων γυναικῶν.

Ἕνα ταξεῖδι εἰς τὴν Φλάνδραν, ὅτε συνώδευε τὸν σύζυγόν της, τῆς ἔδωσε τὴν εὐκαιρίαν νὰ γνωρίση τὰ ἔργα τῶν Φλαμανδῶν ζωγράφων καὶ τὸ Ψάθινο καπέλλο, ὁ περίφημος πίναξ τοῦ Ρούμπενς, τὴν ἐπηρέασε τόσον, ὥστε νὰ ἐμπνευσθῇ διὰ τὴν ἰδικήν της προσωπογραφίαν μὲ τὸ ροζ φόρεμα καὶ τὸ μαῦρο ἐπώμιον.

Ἡ ἐπάνοδός της ἐσημειώθη μὲ τὴν ἐκλογήν της εἰς τὴν Βασιλικὴν Ἀκαδημίαν καὶ τὸ ἔργον τῆς εἰσαγωγῆς της ἦτο Ἡ εἰρήνη φέρουσα τὴν ἀφθονίαν.

Ἐννοεῖται ὅτι, τὸ τάλαντον, ἡ νεότης, ἡ ὡραιότης καὶ πρὸ παντὸς ἡ ἐπιτυχία ἐγέννησε τριγύρω της ἐχθρούς. Τὴν κατηγόρησαν ὅτι ἕνας ζωγράφος, ὁ Μενοζό, μὴ ἐπιζήσας, μὲ τὰ ἔργα του, ἐδιόρθωνε καὶ συνεπλήρωνε τὰ ἔργα της καὶ ἄλλα πολλὰ διεδίδοντο εἰς βάρος της μεταξὺ τῶν ὁποίων ὅτι ἐξελέγη Ἀκαδημαϊκὴ κατόπιν ἐπεμβάσεως τῆς Αὐλῆς.

Τὰ ἐπαναστατικὰ γεγονότα τοῦ 1789 ἠνάγκασαν τὴν Κυρίαν Βιζὲ Λὲ Μπραὶν νὰ φύγη ἀπὸ τὸ Παρίσι καὶ ἐπὶ δώδεκα ἔτη ἐπλανᾶτο εἰς τὴν Ἰταλίαν. Ἡ αὐτὴ ἐπιτυχία τὴν παρακολουθεῖ εἰς τὴν ἐξορίαν της, παντοῦ ἐκτιμᾶται, εἰσάγεται τιμητικῶς εἰς τὰς Ἰταλικὰς Ἀκαδημίας καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ προσωπογραφῇ γυναῖκας. Συναντᾶ τὴν Λαίδη Χάμιλτον. Προσωπογραφεῖ τὴν Βασίλισσαν τῆς Νεαπόλεως.

Ἡ ἐξορία ἐξακολουθεῖ. Ἐπισκέπτεται τὴν Βιέννην, τὸ Βερολῖνον, τὴν Πράγαν, καὶ τέλος τὴν Πετρούπολιν ὅπου ἔμεινεν ἕξ ἔτη. Ἡ ἐπανάστασις εἶχε τερματισθῇ. Ὁ Ναπολέων ἐβασίλευε, ἀλλὰ τί θὰ εὕρισκε ἐκεῖ ἀπὸ τὴν πρώτην ζωήν της; Ἕνα ἰκρίωμα βαμμένον μὲ τὸ αἷμα τῆς φίλης της Μαρίας Ἀντωανέτας.

Ἀλλὰ ἡ λύπη τὴν ὁποίαν ἐδοκίμασε ὅτε ἡ κόρη της ἐνυμφεύθη παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν της τῆς ἔδωκε τὴν δύναμιν νὰ ἐπιστρέψη εἰς τὸ Παρίσι.

Τὸ γῆρας ὅμως τὴν περισφίγγει· ἐπανέρχεται εἰς τὴν γενέτειραν πόλιν καὶ τὴν 30 Μαρτίου 1824 ἀποθνήσκει καὶ θάπτεται εἰς Λουβενσιέν. Εἰς τὸν τάφον της θλιβερὸν ἐπιτύμβιον ἐνθυμίζον τὴν πικρίαν τῆς πλάνητος ζωῆς, ἐζήτησε καὶ ἔγραψαν: «Μένω ἐπὶ τέλους ἐδῶ».

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

Η Κυρία Μολὲ Ραϋμόν.
[Μουσεῖον Λούβρου]